«Народная Воля» в Facebook www.facebook.com/nv.online.info, в Vkontakte www.vk.com/nvonlineinfo

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

№ 73 (4633)

24 верасня 2021 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

ЛІСТ З РЭДАКЦЫІ

Падпішыцеся, калі ласка, на PDF-версію «Народнай Волі»!

Час ідзе, а праблема з доступам газеты «Народная Воля» (як, дарэчы, і іншых незалежных выданняў) да друкарань не вырашаецца. Таму даносім свабоднае СЛОВА ў электронным варыянце. А паколькі рэдакцыя не мае даходаў ад рэалізацыі газеты ў шапіках, выключаны іншыя формы папаўнення бюджэту, то вялікая зацікаўленасць у тым, каб было як мага больш падпісчыкаў на PDF-версію газеты. У выйгрышы ад гэтага не толькі рэдакцыя, але і вы, шаноўныя чытачы. З цікавымі, змястоўнымі матэрыяламі кожнага чарговага нумара «Народнай Волі» вы маеце магчымасць азнаёміцца значна раней, чым яны з'явяцца на сайце. Па-другое, калі мы адновім выданне газеты ў нармальным рэжыме, то для вас, сённяшніх падпісчыкаў PDF-версіі, будуць спецыяльныя бонусы.

Падпісацца на PDF-версію «Народнай Волі» можна на сайце ***belpressa.by***. Для гэтага трэба зайсці на сайт ***belpressa.by***, націснуць укладку ***«2021»*** і выбраць месяцы, на якія вы будзете афармляць падпіску.

Асобна звяртаемся да тых, хто мае магчымасць праявіць адрасную дабрачыннасць. Ёсць некалькі спосабаў пералічыць грашовыя сродкі (даём рэквізіты ў рускамоўным варыянце) на рэдакцыйны рахунак.

1.Через ЕРИП:
СМИ – Н (просто буква) – «Народная Воля» – Добровольные взносы.
2.Через БАНК:
ИЧУП «Народная Воля». 220030 г.Минск, ул.Энгельса, 34а
р/с BY08 PJCB 3012 0065 3510 0000 0933,
Код PJCBBY2X, ЦБУ 113 «Приорбанк» ОАО, г.Минск
УНП 100961759, ОКПО 37381505
Загадзя выказваем шчырую ўдзячнасць!

Вы – з «Народнай Воляй», «Народная Воля» – з Вамі!

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Кто из нас тупой – я или Гайдукевич?

В понедельник, еще до объявления официальных результатов выборов в российскую Государственную Думу, некоторые лидеры стран СНГ поспешили поздравить Владимира Путина с их итогами. А из Минска пришло соболезнование. Нет, не в связи с итогами выборов, а в связи со стрельбой в Пермском университете, где в результате инцидента есть и погибшие, и раненые. Но получилось символично.

Результат выборов в Госдуму для Беларуси как для самого близкого, если не единственного, союзника России, на мой взгляд, весьма печален. При голосовании по партийным спискам симпатии российских избирателей распределились приблизительно так: 50% – «Единая Россия», 20% – коммунисты, 10% – ЛДПР. То есть 80% отдали свои голоса тем, кто ностальгирует по СССР и жаждет восстановления российской империи в обновленном виде. Может ли нас, белорусов, радовать такой итог, если все эти люди так или иначе считают недоразумением и исторической несправедливостью существование суверенного белорусского государства?

Впрочем, тех, кто рад, долго искать не надо. В преддверии выборов в Госдуму белорусские коммунисты даже выступили со специальным обращением к российскому народу.

«Уважаемые товарищи!

В Республике Беларусь хорошо знают Коммунистическую партию Российской Федерации, которая активно выступает в поддержку союза братских народов, твердо и последовательно отстаивает принципы равенства, свободы и социальной справедливости… Программа КПРФ полностью созвучна с программными положениями Коммунистической партии Беларуси, поэтому мы разделяем изложенные в ней принципы и подходы, а также выражаем свою солидарную поддержку российским коммунистам… В этой связи мы призываем братский российский народ, всех патриотов поддержать кандидатов от Коммунистической партии Российской Федерации».

Они призывали... Они поздравляют Зюганова и российских коллег...

А ничего, что товарищ Зюганов свою политическую карьеру построил на обещании приложить все усилия к воссозданию чего-то наподобие СССР и открыто выступает за воссоединение Беларуси и России? А ничего, что в КПРФ товарищ Зюганов со своими имперскими взглядами еще не самый радикальный?..

Вполне естественно, что российские патриоты мечтают о великой русской империи от моря до моря и бредят присоединением новых земель. Вопрос в другом: патриоты какой страны собрались в белорусской компартии, если они призывали голосовать за Зюганова?.. Этот вопрос я задаю первому секретарю ЦК Компартии Беларуси Алексею Соколу, второму секретарю Игорю Карпенко, секретарям Сергею Сыранкову, Андрею Белякову, Андрею Цвирко, председателю Совета КПБ Алексею Камаю.

Другой пример. Лидер ЛДПБ Олег Гайдукевич на выборах в Госдуму был наблюдателем от Беларуси и вернулся домой чрезвычайно вдохновленным. Но понимает ли он, что произошло? Правильно ли толкует заявления своего российского коллеги Владимира Жириновского? Давыдько, Шпаковский, другие штатные толмачи официальной белорусской позиции, которым Жириновский говорил всё это прямо в лицо на программе у Соловьева, происходящее понимают?

А Жириновский говорил: «Вводить войска – это уже несовременно… В Беларуси будут комиссары, только называться будут по-другому – представители российского правительства. Или советники… И будет идти медленная трансформация всей экономики, государственных структур, идеологии, пропаганды… Вариант чисто экономический не проходит, потому что придет новая власть – и всё отменит...»

Главная идея, озвучиваемая лидером ЛДПР, который вновь будет заседать в Госдуме, – надо брать Беларусь под российское внешнее управление, заставить отработать каждый выделенный рубль и поставить в такие условия, чтобы сами просились в Россию.

И если Жириновский только говорит, то Путин – делает. При полной поддержке и одобрении партии, получившей по итогам выборов в Государственной Думе конституционное большинство голосов, – «Единой России».

Белорусское руководство уже просится в Россию или еще пытается сопротивляться – вопрос дискуссионный. Но не может быть дискуссий по поводу того, есть ли другой выход из ситуации. Конечно, есть. Нам достаточно провести новые президентские выборы – на этот раз открытые, честные, с международным наблюдением, – и политический кризис, поставивший страну в полную зависимость от башен Кремля, будет разрешен. Вот только это не нужно России, которая словила Беларусь на живца. Там, наоборот, заинтересованы в том, чтобы вся эта бодяга с конституционной реформой и западными санкциями у нас тянулась как можно дольше. Чтобы как можно дольше (а еще лучше – навсегда) Беларусь оставалась к Сибири передом, к миру – задом.

Они поощряют, прикармливают, подбадривают и затягивают Беларусь в кризис еще глубже. А мы ведемся.

В этой связи я вновь вернусь к вопросу о патриотизме.

Тех, кто призывает к новым выборам, в Беларуси записывают в экстремисты. Кто за сохранение нынешней ситуации – в патриоты. Патриот Гайдукевич, насмотревшись выборов в Госдуму, договорился до того, что и референдум по Конституции, и следующие выборы нам надо провести, ни на кого не обращая внимания. Главное, чтобы признала Россия. Вот теперь сижу и думаю: все-таки кто из нас тупой – я или Гайдукевич?

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

«Не хапае яшчэ 300 тысяч рублёў…»

*Пробашч парафіі ў Будславе ксёндз **Дзмітрый Дубовік** распавёў «Народнай Волі» пра тое, як ідзе аднаўленне касцёла.*

Нагадаем, што раніцай 11 мая загарэўся касцёл у Будславе, у якім знаходзіцца адна з найважнейшых святынь Беларусі – абраз Маці Божай Будслаўскай. Пажар удалося патушыць, але галоўнае яго наступства – выгараў і абваліўся дах.

Ужо ў дзень пажару распачаўся збор сродкаў на аднаўленне касцёла, і ахвяраванні працягваюць паступаць да гэтага часу.

– На сёння (23 верасня) ужо накрылі амаль 60 працэнтаў даху, – кажа ксёндз Дзмітрый Дубовік. *– Працы вядуцца не толькі наверсе, але і ўнутры касцёла. Работы працягнуцца, пакуль будзе дазваляць надвор'е. Але дах рабочыя дакладна накрыюць да наступлення халадоў.*

На гэты момант грамадскасць назбірала на аднаўленне даху прыкладна 1.045.000 рублёў.

– Гэтага недастаткова, – адзначае Дзмітрый Дубовік. *– Не хапае яшчэ прыкладна 300 тысяч рублёў.*

Прычыны пажару пакуль названы не былі. Паводле слоў святара, адпаведныя органы, якія займаюцца расследаваннем, ніякай інфармацыі з гэтай нагоды ім не давалі.

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ПОГЛЯД

Трэба садзіцца за «круглы стол», як гэта было 30 з лішнім гадоў таму ў Польшчы

Добры дзень, шаноўная рэдакцыя «Народнай Волі»!

У нумары за 17 верасня прачытаў артыкул Святланы Калінкінай «Разделённые». І, на жаль, давядзіцца канстатаваць, што тэзы аўтаркі цалкам адпавядаюць нашай сённяшняй рэчаіснасці.

Па-першае, відавочна, што ні пра якое адзінства ў сітуацыі, якая мае месца ў цяперашняй Беларусі, казаць не даводзіцца. Мы бачым вялізную прорву паміж вузкай групоўкай, якая трымае ўладу ў краіне і гатова не выпускаць яе са сваіх рук да апошняга, і шырокім грамадствам, якое саспела да перамен, хоча аказаць станоўчае ўздзеянне на лёс дзяржавы і свой асабісты. Яшчэ летась Лукашэнка шмат і вельмі натхнёна казаў пра тое, як нам патрэбна агульнаграмадзянская еднасць, заклікаў забыць сваркі і пачаць з чыстага аркуша, прапаноўваў нейкія дыялогавыя пляцоўкі, у прыватнасці для абмеркавання новага праекта Канстытуцыі. Але амаль за трыццаць гадоў кіравання мы добра вывучылі, чаго вартыя палымяныя прамовы, абяцанні высокіх службовых асоб. Нічога не вартыя. Тое заканамерна адбылося і зараз. Калі Лукашэнка лічыў, што пасля шквалу рэпрэсій, якія абрынуліся на, бадай, усю незалежную грамадзянскую супольнасць Беларусі, у краіне наступіць лад ды згода, то відавочна тое, што ён не меў рацыі.

Па-другое, выклікае вялізныя пытанні сама дата 17 верасня. Прынамсі ў мяне. Так, мы маем факт яднання заходніх і ўсходніх беларускіх земляў, і гэта быццам бы добрая падзея. Аднак ці апраўдвае высакародная мэта ганебныя сродкі? Тут, дарэчы, прасочваецца прамая аналогія з Крымам. Расіяне вярнулі сабе паўвостраў, і большасць з іх ацэньвае гэты факт пазітыўна, цалкам ігнаруючы відавочнае парушэнне нормаў міжнароднага права ды простай чалавечай маралі, а таксама тое, што адносіны паміж Расіяй і Украінай цяпер сапсаваны надоўга, калі не назаўсёды.

17 верасня ў гэтым кантэксце сімвалізуе хаўрус Савецкага Саюза з нацысцкай Нямеччынай, і святкаваць гэту дату – значыць, апроч іншага, яшчэ і абражаць палякаў, якія не заваёўвалі заходнебеларускія землі, а ім падарылі іх бальшавікі на чале з Леніным. Хаця за апошні год адносіны з палякамі сапсаваны настолькі, што далей ужо асабліва няма куды. Як кажуць расіяне, «сгорел сарай – гори и хата».

Давайце адкрыта скажам: Беларусь сёння выразна падзелена. Ёсць, я лічу, большасць, якая хоча жыць ў новай, свабоднай Беларусі, і ёсць вузкае кола людзей, якія ўжо на працягу доўгага часу ўтрымліваюць уладу і нічога не хочуць мяняць. Яны не разумеюць, што за апошнія тры дзесяцігоддзі Беларусь стала іншай і народ стаў іншым. А вось улада якой была, такой і засталася. Якое тут можа быць адзінства?

Ягонямa, і дасягнуць яго будзе цяжка. Але любы шлях пачынаецца з першага кроку. Зрабіць яго мусіць Лукашэнка. І пачынаць трэба з таго, каб спыніць «паляванне на вядзьмарак», выпусціць усіх палітвязняў, закрыць усе ангажаваныя крымінальныя справы. Папрасіць прабачэння ва ўсіх, хто так ці інакш пацярпеў ад карнай сістэмы. А потым трэба садзіцца за «круглы стол», як гэта было 30 з лішнім гадоў таму ў Польшчы, і дамаўляцца пра мірны трансфер улады. Шмат хто скажа: гэта фантастыка. Магчыма. Аднак іншага варыянта дасягнення адзінства я не бачу. І, я лічу, менавіта гэты сцэнарый быў бы для ўсіх нас найлепшым.

З павагай –

Дзмітрый КУРАТНІК, сталы чытач «Народнай Волі».

РЕПРЕССИИ

25 суток ареста Оксаны Цыбиной

С Оксаной Цыбиной мы познакомились на «сутках» – сидели в одной камере на Окрестина. По профессии Оксана главный бухгалтер. Кроме этого, девушка увлекается тайским боксом, танцами и любит путешествовать. Периодически она устраивала для нас лекции на тему формирования заработной платы в Беларуси и влияния налогов на нее, показывала, как становиться в боксерскую стойку, учила дыхательной гимнастике и движениям аргентинского танго. Кто мог предположить, через что пришлось пройти Оксане Цыбиной до того, как она попала к нам в камеру!.. Выйдя на волю, девушка дала интервью «Народной Воле».

– Оксана, как тебя задержали?

– В тот день я возвращалась из санатория «Озерный». Приехала домой, зашла в лифт с вещами, а за мной следом – двое мужчин в гражданском. Я спросила, на какой этаж они едут, но внятного ответа не получила. Увидела, что нажали девятый, и удивилась: ведь это мой этаж. Поинтересовалась у них, к кому идут. Ответили, что к соседям. А когда мы вышли из лифта, они показали постановление прокурора на обыск моей квартиры. И один из сотрудников издали предъявил удостоверение.

– Как проходил обыск?

– Препятствовать обыску я не стала, потому что у них было постановление. Открыла квартиру, мы зашли, и ключи они у меня сразу забрали. Один из сотрудников куда-то ушел и позже привел еще трех человек в гражданском. Никто из них не представлялся. Я спокойно сказала: квартира в вашем распоряжении, ищите, что вас интересует. Двое сотрудников параллельно начали меня опрашивать, оказывая сильное психологическое давление. Грозились утопить в аквариуме мою кошку. Спрашивали, интересуюсь ли я политикой.

– А с чего вдруг кошку утопить хотели?

– Не знаю, вела я себя абсолютно спокойно и никоим образом их не провоцировала. Думаю, что они просто так угрожали.

– Что изъяли из квартиры?

– У меня изъяли компьютер, телефоны, все рабочие флешки, деньги из кошелька и драгоценности. Попросили пароль от телефона, я отказалась его сказать, потому что знаю, что сотрудники правоохранительных органов могут взять мой телефон и начать писать от моего имени родным и близким людям. По этой причине я не согласилась дать пароль.

Дальше мне сказали, что нужно будет проехать во Фрунзенское РУВД. Я попросила разрешение взять предметы личной гигиены. В ответ на это мне сказали: «Поедешь голая». Тогда я поинтересовалась, снимать ли мне штаны, но один из сотрудников милиции разрешил мне ехать в них. Пока мы выходили, успела натянуть на себя кофту, но потом мне ее сказали снять и ехать в одной майке. Даже очки не разрешили взять с собой, при том что у меня проблемы со зрением.

Из того, что мне удалось взять, – маленькая бутылка воды. Но ее потом в РУВД сотрудник милиции демонстративно выбросил в корзину. Около суток я находилась без воды. Но это не страшно. Я больше переживала за своих домашних животных – кошку, собаку и рыбок. Не знала, кто будет за ними следить, ведь живу одна… При этом, когда мы уже уходили, я попыталась оставить дверь открытой, чтобы кто-то из соседей увидел, но сотрудник Фрунзенского РУВД вернулся, взял ключи и закрыл квартиру.

– Помню, что ты потом в камере рассказывала, что за животными ухаживали родные, друзья и соседи…

– Да, спасибо им за это! Повезло мне с моим окружением. Они нашли возможность попасть в квартиру и не дать животным погибнуть.

– Что происходило в самом РУВД?

– Начался допрос, который вели трое сотрудников в гражданском. Они наперебой задавали вопросы и говорили, что я волонтер, который координирует действия других волонтеров. И при этом просили пароль от телефона. Но я по-прежнему отказывалась его давать. После этого один из сотрудников взял электрошокер, зашел из-за спины и приставил его к моему затылку. Я сжала зубы, кулаки, думала, что сейчас замертво упаду. Потом он приставил электрошокер мне к переносице, затем к уху. Разряд был несильный, но я испугалась, дернулась. В этот момент кто-то из сотрудников сказал, что электрошокер не работает, тогда он положил его на место. И взял степлер. Степлером он сжал мне нос. Сказал, что сейчас его мне пробьет. Но не сделал этого. Сел за стол и уронил карандаш.

– А в итоге по какой статье тебя судили?

– Вот когда оформляли документы, сотрудник Фрунзенского РУВД, который уронил карандаш, сказал дописать мне статью 19.1 – «хулиганство». Я возразила. На что мне сотрудник Фрунзенского РУВД ответил, что был бы человек, а статья всегда найдется. Так у меня в протоколе появилась вторая статья.

– А первая какая?

– 24.3 – неповиновение. Написали, что я препятствовала входу сотрудников милиции в квартиру и что одного из них я выталкивала из тамбура. Такого, конечно, не было. При обыске велась видеосъемка, и мой адвокат заявлял ходатайство о предоставлении записи. Ему ответили, что видеосъемка не производилась.

– В РУВД где тебя содержали?

– Меня поместили в «обезьянник» – так он называется в народе. Всю ночь я была там одна, а ближе к утру ко мне подселили женщину без определенного места жительства. Около 10 утра меня уже везли в стакане автозака на Окрестина… До этого выдали одну маску. Кстати, все 25 суток я была в ней. Она мне и ночной повязкой служила – защищала глаза от света ночью.

– Сначала же тебя поместили в изолятор временного содержания?

– Да, а потом, после суда, отправили в ЦИП на Окрестина. В ИВС было очень холодно. А я еще и в одной майке…

– В суде ты говорила о том, что происходило в РУВД?

– Да, я сказала об электрошокере и степлере. Судья спросила, есть ли у меня какие-то синяки, побои. Этого не было, поэтому мое заявление было проигнорировано.

Вину я не признала. Из тамбура я никого не выталкивала и карандаши в РУВД не разбрасывала. Адвокат настаивал, чтобы к делу были приобщены видеозаписи из квартиры и из кабинета, где меня допрашивали. Но ходатайство удовлетворено не было под предлогом того, что запись не велась.

Также мой адвокат попросил вызвать в суд в качестве свидетелей сотрудников милиции, которые проводили у меня обыск. Был заслушан один из них. И он по-прежнему утверждал, что я его выталкивала из тамбура.

– Помню ты говорила, что какую-то видеозапись всё же на суде посмотрели…

– Да, из нашего товарищества собственников адвокат затребовал видеозапись. На записи видно, что в дом заходили двое сотрудников милиции, затем один вернулся и привел еще троих, выводили меня уже пятеро. А на суде свидетель утверждал, что у меня в квартире находился только он и еще один сотрудник милиции. Суд эту видеозапись во внимание не принял. Расхождение по времени тоже имело место: в протоколе указано время задержания 18.10, а по видеозаписи видно, что время задержания 17.40.

– Подавала ли ты жалобу?

– Адвокат подал апелляцию. Приговор оставили без изменения.

– Арестованное имущество вернули?

– Всё вернули в целости и сохранности.

– Как оказалось, камера у нас была «ковидная». Как себя чувствуешь?

– Кашель у меня начался еще в карцере. На утреннем обходе мы говорили об этом врачу, она дала пару таблеток от кашля, но они не помогли. Когда я уже дома принимала ванну, обнаружили сыпь на ягодицах. На следующий день пошла к врачу. Она у меня появилась из-за антисанитарных условий, в душ же нас не водили. Сделала еще ПЦР-тест – он был отрицательный. Тогда сдала на антитела – оказалось, что ковидом переболела и у меня начался восстановительный процесс.

Когда вышла, думала, что на солнце и свежем воздухе мне станет лучше, но появилась дикая слабость, и продолжался очень сильный кашель.

– У меня тоже уже антитела.

– Главное, что мы переболели в легкой форме.

– Я же освободилась раньше тебя. Что происходило после?

– Ничего такого не было. Утром на шмоне только услышали яркую речь охранника о том, что если мы днем будем лежать или спать, то он дождется грозы, даст нам щетки и мы пойдем мыть внутренний дворик.

А ты Аллу Ильиничну застала?

– Нет, но я наслышана о ней.

– Людей без определенного места жительства охранники на Окрестина называют котиками. Вот такого котика – Аллу Ильиничну – нам и подселили. Ее на Окрестина все уже давно знают. Кстати, на следующий день, когда мы делали зарядку, она тоже присоединилась. В тот момент я подумала, что если таких людей поместить в другую среду обитания, провести с ними элементарную реабилитацию, то они могут быть вполне полезными для общества.

– Алла Ильинична теперь тоже в политике?

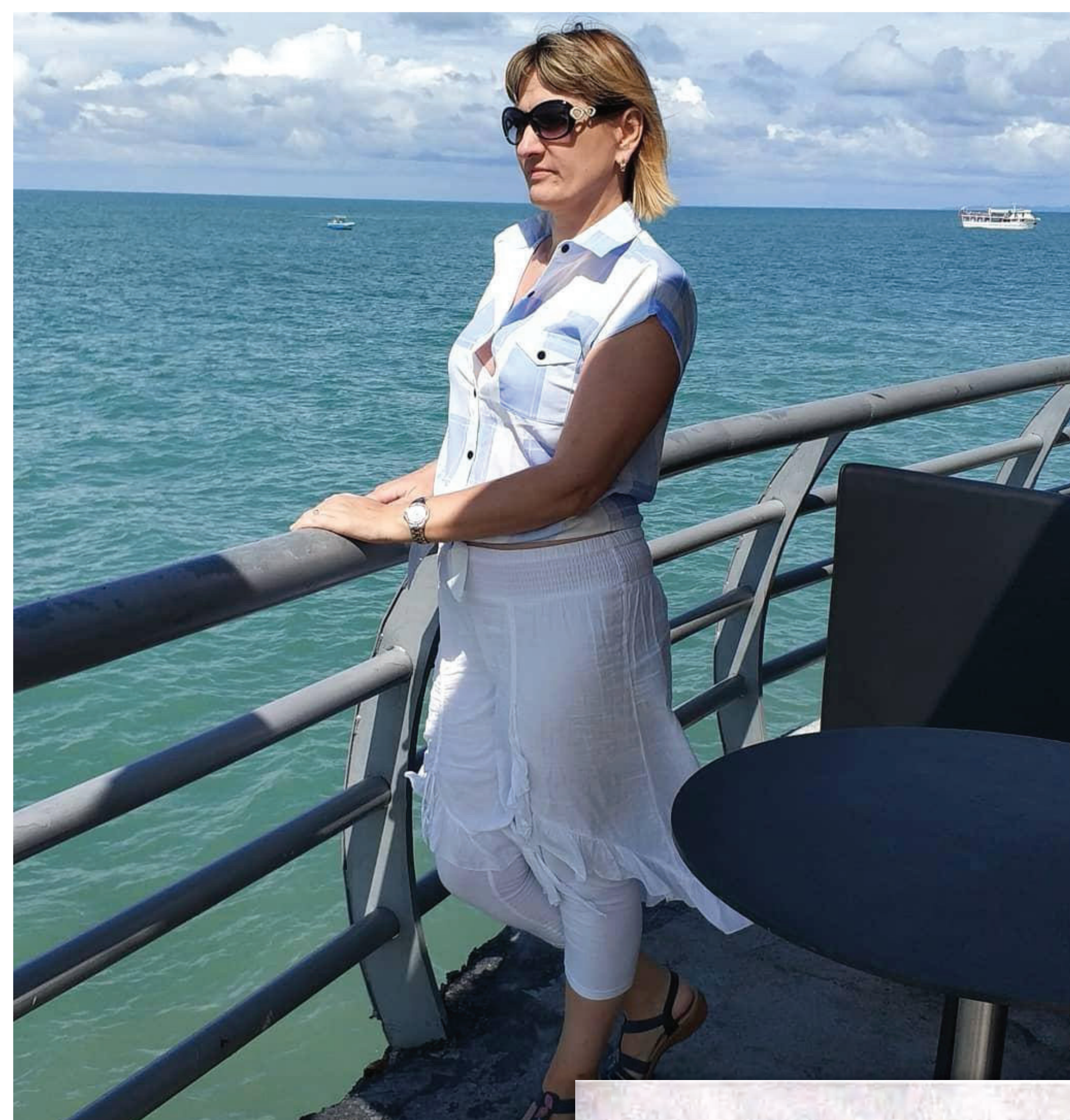
– Нет, она сказала, что далека от этого. Ее только садят к политическим.

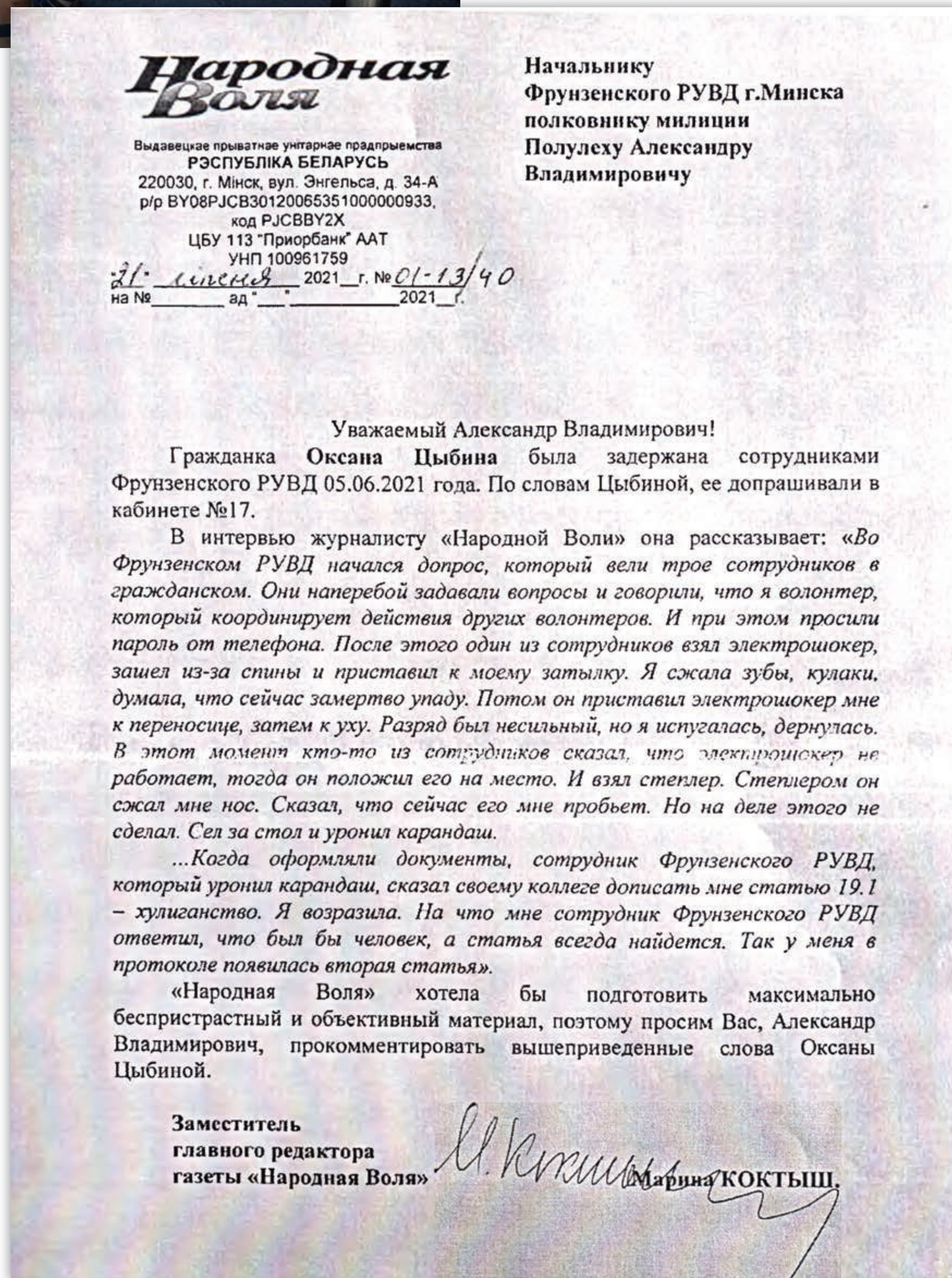
– После всего произошедшего собираешься уезжать?

– Думала об этом, но решила, что остаюсь. Я коренная белоруска. Я люблю свою страну такой, какая она есть. Почему я, гражданка, которая любит свою родину и которая хочет, чтобы она была свободной и независимой, должна бежать из нее? Я считаю это неправильным.

Я увидела на Окрестина, как белорусы держатся вместе и поддерживают друг друга, даже несмотря на условия, которые создаются специально, чтобы их сломать. А они не ломаются. Я горжусь тем, что я белоруска!

Глафира ЖУК.

Народная Воля

Выдавецкае прыватнае унітарнае прадпрыемства
РЭСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ
220030, г. Мінск, вул. Энгельса, д. 34-А
р/р BY08PJCB30120065351000000933,
код PJCBBY2X
ЦБУ 113 "Приорбанк" ААТ
УНП 100961759

21 ліпеня 2021 г. № 01-13/40
на № ______ ад "___" __________ 2021 г.

**Начальнику
Фрунзенского РУВД г.Минска
полковнику милиции
Полулеху Александру
Владимировичу**

Уважаемый Александр Владимирович!

Гражданка **Оксана Цыбина** была задержана сотрудниками Фрунзенского РУВД 05.06.2021 года. По словам Цыбиной, ее допрашивали в кабинете №17.

В интервью журналисту «Народной Воли» она рассказывает: «*Во Фрунзенском РУВД начался допрос, который вели трое сотрудников в гражданском. Они наперебой задавали вопросы и говорили, что я волонтер, который координирует действия других волонтеров. И при этом просили пароль от телефона. После этого один из сотрудников взял электрошокер, зашел из-за спины и приставил к моему затылку. Я сжала зубы, кулаки, думала, что сейчас замертво упаду. Потом он приставил электрошокер мне к переносице, затем к уху. Разряд был несильный, но я испугалась, дернулась. В этот момент кто-то из сотрудников сказал, что электрошокер не работает, тогда он положил его на место. И взял степлер. Степлером он сжал мне нос. Сказал, что сейчас его мне пробьет. Но на деле этого не сделал. Сел за стол и уронил карандаш.*

...Когда оформляли документы, сотрудник Фрунзенского РУВД, который уронил карандаш, сказал своему коллеге дописать мне статью 19.1 – хулиганство. Я возразила. На что мне сотрудник Фрунзенского РУВД ответил, что был бы человек, а статья всегда найдется. Так у меня в протоколе появилась вторая статья».

«Народная Воля» хотела бы подготовить максимально беспристрастный и объективный материал, поэтому просим Вас, Александр Владимирович, прокомментировать вышеприведенные слова Оксаны Цыбиной.

**Заместитель
главного редактора
газеты «Народная Воля»** Марина КОКТЫШ.

ОТ РЕДАКЦИИ

После интервью с Оксаной Цыбиной редакция «Народной Воли» направила обращение на электронную почту РУВД Фрунзенского района с просьбой прокомментировать приведенные выше слова, чтобы подготовить максимально объективный и беспристрастный материал. Однако спустя более чем два месяца ответа на него нет.

ПАЛІТКУХНЯ

«Мы атрымалі папярэджанне ад Мінюста…»

*Сустаршыня кампаніі «Гавары праўду» **Андрэй ДЗМІТРЫЕЎ** пракаментаваў «Народнай Волі» рашэнне Міністэрства юстыцыі аб ліквідацыі арганізацыі. Суд па іску аб ліквідацыі «Гавары праўду» павінен адбыцца на пачатку кастрычніка.*

– Мы атрымалі адно папярэджанне ад Міністэрства юстыцыі і прыступілі да яго ўстаранення, але не паспелі – атрымалі ліст аб тым, што пададзены іск аб ліквідацыі, – *распавядае палітык.* – Мы лічым, што гэта абсалютна палітычнае рашэнне, бо выяўленае парушэнне ніякім чынам не замінае дзейнасці арганізацыі і даволі лёгка выпраўляецца.

Сем гадоў мы працавалі без рэгістрацыі, пры гэтым кожны год падаючы дакументы на рэгістрацыю. Чатыры гады пражылі з афіцыйнай рэгістрацыяй. Зараз, відаць, вяртаемся да таго, што было.

Мы да апошняга будзем адстойваць нашу арганізацыю. Усё, што мы рабілі, было адкрыта, сумленна і на карысць Беларусі. Але, гледзячы, што адбываецца навокал, ні на што не спадзяёмся.

Некаторы час таму Андрэй Дзмітрыеў заявіў пра намер стварыць палітычную партыю.

– Мы сфарміравалі аргкамітэт, цяпер набіраем неабходную колькасць сябраў – нам патрэбна мінімум 1000 чалавек, – *гаворыць Дзмітрыеў пра свае планы ва ўмовах новай палітычнай рэчаіснасці.* – І мы па-ранейшаму маем намер правесці з'езд, як толькі будзем да гэтага поўнасцю гатовы. Будзем падаваць дакументы на рэгістрацыю, рыхтавацца да выбараў, калі б яны ні адбыліся.

Марына ВІШНЕЎСКАЯ.

КАЛОНКА АЛЕСЯ НЯЎВЕСЯ

Як зазвінела шкло, дык страшна усім было

Падчас вулічных пратэстаў два мінчукі пілі піва. Адзін з іх прапанаваў прыяцелю: «Кінеш келіх у міліцэйскі аўтобус – падорым табе кватэру». І той кінуў. На судзе, які адбыўся нядаўна, камандзір амапаўцаў сказаў, што ад звону шкла ён атрымаў стрэс. Кожнаму байцу суд «выпісаў» 1000 рублёў маральнай кампенсацыі, а мінчука на два гады накіраваў у калонію.

Кішэла вуліца бурліва –
Там шмат старых і маладых.
Сябры рашылі выпіць піва –
Сасмяглі, трэба перадых.
Да блізкае «піўное кропкі»
Яны прыджгалі ўсёй гурбой,
Завёўшы дыспут нетаропкі,
Смакталі з келіхаў напой.
Быў «сабантуй» іх годна-чынны,
Размова злагадна цякла.
І хтось звярнуўся да мужчыны,
Што ў хеўры з нейкае прычыны
Не меў уласнага жытла:
– Аўтобус бачыш? Келіх гэты
Туды шпурнуць ці можаш ты,
Як на спаборніцтвах атлеты?
Там акурат сядзяць «мянты».
Яны шалеюць тут не ў меру,
Кагосьці гоняць да турмы…
Шпурнеш – дык будзеш мець кватэру,
Яе табе падорым мы.
Мужык, напэўна, тыя словы
Сказаў жартоўна, не ўсур'ёз,
А чалавек ад прапановы
Пайшоў, як кажуць, уразнос.
Відаць, яму карцела надта
Займець над галавою дах.
І паляцеў, нібы граната,
Той келіх і ў аўтобус – бах!
– Герой! Давай пацісnем лапу! –
Крычалі ўзрушана сябры.
І сапраўды байцы АМАПу
Былі аўтобуса ўнутры.
Відаць, падумалі спачатку,
Што прыляцеў якісь снарад,
Таму ў ахоўнікаў парадку
(А іх было не надта шмат)
Узнікла паніка, а потым,
Як зазвінела раптам шкло,
Дык кожны з іх пакрыўся потам,
Бо ім яшчэ страшней было.
Найбольшы страх – у камандзіра:
Ад поту, бедны, мокры спрэс.
І вельмі доўга, што не дзіва,
Ён адчуваў глыбокі стрэс.
За тое, што байцы-служакі
Нямала зведалі пакут
Падчас «бязлітаснай атакі»,
Ім грошай жмут падкінуў суд.
А што ж дзяцюк, што кінуў келіх?
Суд выдаў «бонус» і яму:
Сядзецьме, як манах у келлі, –
Яго справадзілі ў турму.
Што ні кажы – крутая мера…
Хоць ёсць і плюс у гэтым свой:
Турма – не ўласная кватэра,
Ды ўсё-ткі дах над галавой…

***

І ў аўтазак шпурляць прадметы
Не варта нават смаркачу.
Дык апраўдаць учынак гэты
Я не магу і не хачу.
А ў чым жа сэнс маёй маралі?
Калі, пачуўшы звон шкляны,
Байцы трывогу адчувалі,
Як атрымалі стрэс яны
І кожны потам быў пакрыты,
Дык у АМАП ісці не след,
Бо акалеюць, як бандыты
Пакажуць нож ці пісталет.

Сапраўдны адпачынак

Адпачынак сапраўдны – калі
Аддаеш (і шчаслівы без меры!)
На панамку і шорты рублі –
Не на клей, ламінат і шпалеры.

«Хітры звер»

Паляўнічы:
– Хітры звер – ліса,
Я пераканаўся ў гэтым сам.
Вечарэла,
І сцямнела ўжо.
Крочыў я дахаты, і ружжо
Як заўжды, было ў мяне ў руках.
І бяжыць ліса!
З ружжа я – бах!
Падышоў і ледзьве не заплакаў:
Не ліса ляжыць, а мой сабака…

АДКРЫТЫ ЛІСТ

Спадар Цуран, не трымайце Стэфанію Станюту за шлагбаумам

Яшчэ 23 ліпеня ў «Народнай Волі» быў надрукаваны артыкул **Алены Малочка** пад назвай **«Станюта или Энгельс: кто более белорусской истории ценен?»**. У адпаведнасці з заканадаўствам матэрыял рэдакцыя накіравала на рэагаванне ў Мінскі гарвыканкам. Атрымалі адказ за подпісам намесніка старшыні вышэйшай сталічнай улады **Арцёма Цурана**. Пахвальна, што тэкст ад першага да апошняга радка на беларускай мове. Але вось што тычыцца яго зместу, то ўзнікае шэраг пытанняў. Ствараецца ўражанне, што спадар Цуран калі і прачытаў артыкул Алены Малочка, то, мабыць, па дыяганалі, а то, магчыма, сам яго і ў вочы не бачыў, а адказ на подпіс падсунулі яму падначаленыя, якія наогул не ўнiклі ў сэнс праблемы. Таму «Народная Воля» вымушана ў чарговы раз патлумачыць, у чым яе сутнасць.

Нагадаем: адбылася недарэчная сітуацыя з ўслаўленнем памяці такой легендарнай нацыянальнай асобы, як **Стэфанія Станюта**. Цяжка сказаць, чым кіраваліся члены гарадской тапанімічнай камісіі, калі прымалі рашэнне аб наданні яе імя вуліцы, забудоўшчыкамі якой сталі людзі не проста багатыя, а алігархічнага складу. А такія, як вядома, любяць жыць за высокай непразрыстай агароджай, а каб па вуліцы ніхто з пабочных не мог праехаць, пры ўездзе ўстанаўліваюцца шлагбаумы. Менавіта так і зрабілі тыя, каму ўлады невядома за якія заслугі выдзелілі надзелы ў лічаных метрах ад Цнянскага вадасховішча. Кажуць, усе яны маюць дачыненне да кампаніі **«Дана Мол»**. Што ім да нашай славутай Стэфаніі Міхайлаўны Станюты, сімвала нацыянальнай культуры для мільёнаў беларусаў?! Вуліцу, якой сталічныя ўлады надалі яе светлае імя, вось гэтыя топ-менеджары фактычна прыватызавалі. Як толькі з'явіліся на ўчастках гмахі-катэджы, іх уладальнікі тут жа паклапаціліся пра аўтаматычны шлагбаум. У кожнага свой пульт, націснуў кнопачку – і паехаў. А для ўсіх астатніх уезд забаронены. Нават для **Меліціны Станюты** – праўнучкі вялікай актрысы. Неяк яе, наследніцу па прамой радаслоўнай лініі, не пусцілі на вуліцу імя прабабулі без пропуска, без званка і ўзгаднення з высокімі асобамі той жа кампаніі «Дана Мол». Невыпадкова Алена Малочка ў вышэйзгаданым артыкуле напісала: *«Беларусы, якія ўвесь XX век па крупіцах збіралі сваю ідэнтычнасць, якія і цяпер прадзіраюцца да сваіх вытокаў праз буралом імперскай ідэалогіі і асабістых забабонаў, і тут рантам ізноў павінны даказваць сваё спрадвечнае права на нацыянальны здабытак – на імя Стэфаніі Станюты, дарагое для любой жывой беларускай душы».*

Што і казаць, тое, што замест увекавечвання памяці вялікай актрысы яе імя фактычна схавалі за моцным шлагбаумам, не можа не кранаць тонкія струны нацыянальнага гонару. І каму, як не намесніку старшыні Мінскага гарвыканкама А.М.Цурану, не падумаць, як выправіць непрыгожую сітуацыю. У артыкуле Алены Малочка была падказка: святое для беларусаў імя Стэфаніі Міхайлаўны Станюты павінна быць перанесена з прыватызаванай алігархамі вуліцы, якая, дарэчы, знаходзіцца ледзь не на выселках, у гістарычны цэнтр сталіцы. І рэдакцыя разлічвала, што менавіта з гэтых пазіцый чыноўнікі гарвыканкама і будуць разглядаць публікацыю ў «Народнай Волі». На жаль, адказ спадара Цурана звёўся галоўным чынам да таго, што *«любяя перайменаванні вуліц ствараюць нязручнасці жыхарам і гасцям горада, патрабуюць унясення змяненняў у элементы візуальнага арыентавання, рэгістрацыйныя і іншыя дакументы, на што неабходны значныя фінансавыя затраты»*. Скажыце, хто са сталічных гораданачальнікаў звярнуў увагу на «нязручнасці», калі ўмомант перайменоўваліся цэнтральныя праспекты Мінска?

Рэдакцыя чакала зусім іншага ліста ад чыноўнікаў Мінскага гарвыканкама. Нам здавалася, ля руля сталіцы стаяць прагрэсіўныя спецыялісты, і хто, як не яны, павінны адчуваць, якая сапраўды недарэчная сітуацыя склалася з імем Стэфаніі Станюты – легендарная актрыса апынулася за шлагбаумам ды яшчэ і з аховай (?!). Яна вартая ўдзячнай памяці беларусаў. І тое, што зараз вуліца, якой нададзена яе імя, за шлагбаумам, – гэта сапраўдны грамадзянскі боль. Таму «Народная Воля» накіроўвае чарговы ліст непасрэдна таму высокапастаўленаму сталічнаму чыноўніку, які, паўтараем, магчыма, нават не прачытаў артыкул Алены Малочка, а падмахнуў адказ рэдакцыі, які падрыхтавалі падначаленыя без усялякай адказнасці. **Спадар Цуран, прыслухайцеся да голасу шырокай грамадскасці: Мінгарвыканкам у свой час дапусціў грубую памылку і павінен яе выправіць. Безумоўна: найдаражэйшая для беларусаў Стэфанія Станюта вартая нашай найлепшай памяці!**

А што тычыцца перайменавання многіх сталічных вуліц, якія дагэтуль носяць назвы ў гонар тых, хто хацеў перакуліць увесь белы свет, то гэта зусім іншая гаворка.

Рэдакцыя газеты «Народная Воля».

АКЦЫЯ

Чаму чыноўнікі не хочуць адмаўляцца ад машын?

Карэспандэнт «Народнай Волі» пацікавіўся, як мінчане адзначалі на гэтым тыдні Сусветны дзень без аўтамабіля.

Такая акцыя прайшла у Мінску ўжо ў чатырнаццаты раз. Яе ідэя заключаецца ў тым, каб папулярызаваць экалагічны транспарт і нагадаць людзям пра важнасць экалагічнай бяспекі ва ўмовах мегаполіса.

Паводле традыцыі 22 верасня вадзіцелям, якія вырашылі на час адмовіцца ад аўтамабіляў, дазвалялася ездзіць без аплаты ў гарадскім транспарце, уключаючы метро. Кантралёрам можна было проста прад'явіць пасведчанне вадзіцеля і пасведчанне аб рэгістрацыі транспартнага сродку.

…З самага ранку да Адміністрацыі прэзідэнта пад'язджалі машыны, прывозячы на працу чыноўнікаў. Відаць, хаця б на дзень адмовіцца ад аўто для многіх вялізная праблема. Не выключана, што кагосьці і наогул не цешыла перспектыва «паходу ў народ», бо людзі маглі пазнаць і задаць, мякка кажучы, нязручныя пытанні. Таму лепш ужо на аўто з асабістым вадзіцелем – ледзь не да самых прыступак Адміністрацыі. Хаця, магчыма, хтосьці і аддаў перавагу метро альбо маршрутцы.

Ля Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя, якое месціцца практычна ў цэнтры Мінска, на аўтастаянках і ля тратуараў – машыну не ўціснуць. Праўда, у гэтым жа будынку знаходзіцца яшчэ Міністэрства юстыцыі, Дэпартамент па архівах і справаводстве, Рэспубліканская калегія адвакатаў, рэдакцыя часопіса «Юстыцыя Беларусі», а таксама кафэ «Август», таму не разбярэшся, то прыехаў на аўтамабілі на працу ахоўнік навакольнага асяроддзя або наведвальнік кафэ.

А вось у метро ў гэты дзень і насамрэч многія ездзілі бясплатна, пакінуўшы аўтамабіль дома.

– За шэсць гадзін чалавек сто паказалі вадзіцельскае пасведчанне, – распавёў мне кантралёр на станцыі «Кунцаўшчына». *– І нават без пасведчання прапускаем – пасля прад'яўлення тэхпашпарта.*

Затое на станцыі метро «Купалаўская», дзе якраз і знаходзіцца выхад да Адміністрацыі прэзідэнта, такіх пакаэчыкаў пахваліцца не маглі.

– Практычна ніхто не скарыстаўся магчымасцю бясплатнага праезду, – коратка паведамілі кантралёры.

«Народная Воля» вырашыла пацікавіцца ў некаторых дэпутатаў Палаты прадстаўнікоў, ці паўдзельнічалі яны ў акцыі ў падтрымку экалогіі.

– Я ў гэты дзень ад аўтамабіля не адмовіўся, – шчыра прызнаўся **Алег Гайдукевіч**. *– Нармальна стаўлюся да гэтай акцыі, але не люблю маніць. Я не меў магчымасці адмовіцца ад аўто. Жыву за горадам, і патрэбна было шмат перамяшчацца. І дзяцей адвезці ў школу, і на запланаваныя сустрэчы паспець. На веласіпедзе нязручна, тым больш у дождж.*

Але, безумоўна, я за тое, каб у буйных мегаполісах развіваліся электрамабілі. Лічу, што за гэтым будучыня. Адзінае, што мы павінны думаць, як іх зрабіць больш даступнымі для людзей, бо сёння большасць сабе такую дарагую раскошу дазволіць не можа.

Таму Дзень без аўтамабіля – гэта добрае пачынанне, але, скажам так, недасканалае. Свет пабудаваны так, што людзі не змогуць адмовіцца ад аўтамабіляў у бліжэйшы час. Гэта ўтопія.

І **Андрэй Савіных** не ўтойваў, што ў гэты дзень ездзіў за працу на ўласнай машыне.

– Я ўвогуле ад вас упершыню пачуў, што 22 верасня праводзілася такая акцыя, – здзівіўся дэпутат. *– За справамі, відаць, прапусціў гэтую інфармацыю.*

Але, на мой погляд, разавыя акцыі не з'яўляюцца рашэннем праблемы. Рашэннем павінна становіцца планамерная і прадуманая палітыка, якая была б накіравана на адмену індывідуальнага транспарту і паступовы пераход на грамадскі, які ў ідэале павінен працаваць на электрычнасці. Вось такую работу я, безумоўна, падтрымліваю.

А вось дэпутат Палаты прадстаўнікоў **Ігар МАРТЫНАЎ** адмовіўся ў Дзень без аўтамабіля ад машыны, зараз ён знаходзіцца «ў адпачынку ў вёсцы».

– Падтрымліваю акцыю, бо ў нас некаторыя на аўтамабілі ездзяць у магазін, да якога прайсці сто метраў, – кажа мой суразмоўца. *– Дык давайце хаця б у такі дзень адмовімся ад аўто і задумаемся пра экалогію. Лепш прайсці пехатой і падыхаць паветрам.*

– Але, бачу, што многія чыноўнікі нават у гэты дзень не вельмі жадаюць «падыхаць паветрам»…

– Вось вы любіце глядзець у першую чаргу на чыноўнікаў. А вы апусціцеся на зямлю і паглядзіце, што сёння ў нас прости ізэнік ці дробны бізнесмен едзе на працу на такой крутой машыне, што чыноўніку і не снілася. А вы на гэта ўвагі не звяртаеце…

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

ХОЧУ СКАЗАТЬ!

Когда граница превратилась в проходной двор…

Я имею высшее образование. Много читаю. Хорошо владею компьютером. Люблю знакомиться с разной информацией, анализировать факты, сопоставлять их.

На что обратил внимание в последнее время? На то, как официальной пропагандой подается ситуация на границах Беларуси с Литвой, Польшей и Латвией. Акцент делается на инцидентах с нелегальными мигрантами из Афганистана, Ирака, Сирии и других стран. Мол, какие бездушные пограничники соседних государств – ежесуточно выталкивают на нашу территорию десятки, а то и сотни тех, кто желает попасть в Евросоюз. А что же молчат белорусские пограничники? Ведь это же они фактически закрывают глаза, когда мигранты валом валят через наши кордоны. Раньше высокие чиновники безустанно твердили, что граница у нас на замке, а что же теперь мы видим на самом деле?

Чтобы создать для соседних стран массу проблем, нашу границу превратили, образно говоря, в проходной двор. Нет, своих, нарушителей с белорусским паспортом, задерживают при первом их незаконном шаге, а вот тех же иракцев, решивших сомнительным путем переселиться в цивилизованные европейские страны, вроде совсем не замечают.

Я считаю, что политика наших властей в части предоставления «зеленой улицы» для мигрантов абсолютно неверная и проигрышная. Граница действительно должна быть на замке, и нарушителей как с собственной стороны, так и из тех далеких стран, откуда они прибывают, нужно и близко не подпускать к «вспаханной полосе».

P.S. *Вот уже который день официальная пропаганда вовсю трубит о том, что польские пограничники насильственно возвращают мигрантов на белорусскую сторону. А почему наши пограничники пропустили их через свои кордоны?*

Альберт КОРЕНЕВСКИЙ.

ПУНКТ ГЛЕДЖАННЯ

Валянцін ЖДАНКО

НЕСАПРАЎДНАЯ НЕЗАЛЕЖНАСЦЬ: выжыць у краіне, дзе пануе страх

Гэты страх нібы разліты ў паветры, якім дыхаюць сёння беларусы. Ён адчуваецца ледзь не ў кожнай размове і са знаёмым, і з малазнаёмым, і з зусім не знаёмым чалавекам.

Здавалася б, яшчэ ўчора дастаткова разняволеныя і свабодныя людзі вельмі хутка закрыліся, адгарадзіліся і амаль замоўклі. Вось на мінскай вуліцы рэпарцёр з мікрафонам спрабуе разгаварыць выпадковых мінакоў. Яшчэ год таму гэта зусім не было праблемай. Сёння ж, пачуўшы «палітычнае» пытанне (нават бяскрыўднае), ледзь не кожны затуляе вусны рукамі і панічна адштурхоўвае ад сябе мікрафон.

Па-іншаму не можа быць у краіне, дзе трапіць у турму можна за неасцярожна сказанае слова, за пакінуты ў сацсетках каментарый, за «не той» лайк пад чыймсьці допісам. Гэты страх занявольвае, падзяляе, скоўвае, адчужае нават калісьці блізкіх людзей. Як з гэтым жыць і як выжыць?

Не ацанілі, не адстаялі на плошчах і ў «ланцугах салідарнасці»...

У гэтыя дні, тыдні і месяцы якраз спаўняецца 30 гадоў з часу многіх адметных падзей, якія адбываліся ў 1991-м на абшары былога СССР. Пасля правалу ГКЧП былыя савецкія рэспублікі адна за адной абвяшчалі незалежнасць. Абвалілася калісьці ўсёмагутная КПСС. Амаль усе савецкія газеты ў адно імгненне сталі антысавецкімі. Стала магчыма гаварыць тое, што думаеш, самім выбіраць сабе ўладу, свабодна выязджаць за мяжу.

Гэта быў эмацыйны і надзвычай узрушвальны момант гісторыі. Амаль усе ўсходнееўрапейскія краіны былога «сацлагера» і былыя савецкія рэспублікі перажывалі вялізны нацыянальны ўздым – гэта было відавочна нават на адлегласці, адчувалася праз экран тэлевізара. Сотні тысяч людзей на вуліцах і плошчах... Маршы і «ланцугі салідарнасці» працягласцю ў тысячу кіламетраў. Нацыянальныя сцягі на кожным будынку, у руках соцень тысяч людзей. Народы, якія дзесяцігоддзямі жылі ў няволі, пазбаўляліся ад страху і віталі надыход свабоды. У Беларусі было па-іншаму. Можна цешыць сябе ілюзіямі і прыхарошваць уласныя ўспаміны, але калі цвяроза і безэмацыйна паспрабаваць зірнуць у твар уласнай мінуўшчыне, то перад вачыма паўстае іншае. Беларусы ў сваёй большыні маўчалі. І назіралі за тым, што адбываецца наўкол, з недаверам і трывогай.

Памятаю, удзень 19 і 20 жніўня 1991-га я шмат хадзіў па малалюдным цэнтры Мінска – праспектам Скарыны, плошчай Леніна... Ніякіх мітынгаў і пікетаў, толькі людзей прыкметна менш, чым звычайна. Да чыноўнікаў было не дазваніцца – усе раптам аказаліся ці ў адпачынку, ці захварэлі.

Дзякуючы свайму журналісцкаму пасведчанню зайшоў у Дом урада, у Вярхоўны Савет. Там таксама было малалюдна і ціха. На лесвіцы паспрабаваў спыніць пытаннем пра ГКЧП дэпутата Дзмітрыя Булахава, які некуды спяшаўся... Адказваў ён на хаду і вельмі асцярожна: «Трэба думаць... Не ўсё так адназначна... Каментары будуць пазней». Потым, увечары і ў наступныя дні, калі стала вядома, што Ельцын перамог, што арыштаў і надзвычайнага становішча не будзе, на плошчы збіраліся па некалькі соцень чалавек...Але ўсё гэта не ішло ні ў якае параўнанне з тым, што адбывалася ў тыя дні ў Маскве, Кіеве, Вільнюсе, Тбілісі...

Унікліва і пунктуальны Сяргей Навумчык, мой сябар і калега, як самы дасканалы летапісец беларускай рэчаіснасці пачатку і сярэдзіны 1990-х, без сумневу, да самых драбніц і дэталяў апісаў ледзь не кожную гадзіну і хвіліну тых дзён. Я ні кроплі не сумняваюся ў пратакольнай дакладнасці напісанага ім. Але калі гаварыць пра мае ўласныя ўражанні відавочцы і сведкі таго, што тады адбывалася ў Беларусі, то не пакідае адчуванне, што Беларусь і беларусы проста моўчкі плылі ў агульнай плыні туды, куды яна несла. Для пераважнай бальшыні тых сугрworld... сугрvärlden

У нас не было соцень тысяч на вуліцах. Не было ўрачыстых спускаў старога сцяга і ўздымання новага. Не было адчування гістарычнасці таго, што адбывалася. Нібы гісторыя рабіла круты паварот недзе там, далёка, у суседзяў, але не ў нас.

Тыя спеўныя, «аксамітныя» рэвалюцыі ў суседніх краінах былі па сутнасці негвалтоўнымі і некрывавымі, светлым і шчаслівым момантам для нацый. Якія людзей згуртавалі і загартавалі...

І нават супрацьстаянне з калісьці грознымі спецслужбамі было там найчасцей трохі аперэтачным, бутафорскім, нібы несапраўдным. Міліцыянты складвалі свае шчыты і дубінкі, яшчэ ўчора ўсёмагутныя партыйныя бонзы хаваліся на дачах і ў санаторыях, улада сама спелым яблыкам падала ў рукі ахмялеламу ад свабоды натоўпу. Фактычна ўсе суседзі Беларусі шчасліва выслізнулі з жалезных абдымкаў імперыі ў тое ненадоўга расчыненае акно магчымасцяў, якое адкрылася дзякуючы аслабелай хватцы Масквы...

Мы ўсяго гэтага не перажылі. Не ацанілі. Не адстаялі на плошчах і ў «ланцугах салідарнасці», узяўшыся за рукі; не адсвяткавалі, не адчулі ўсю глыбіню і эпахальнасць вялікага моманту пазбаўлення ад страху і несвабоды. І ўзамен атрымалі несапраўдную незалежнасць і несапраўдную свабоду. Усё вярнулася праз трыццаць гадоў у яшчэ больш страшных гратэскавых формах. Тое, што для іншых гістарычны лёс звёў у некалькі шчаслівых дзён, для нас расцягнуў на доўгія дзесяцігоддзі, якія завяршающа драмай масавых палітычных рэпрэсій і татальнага страху ў грамадстве.

У чаканні, калі па цябе прыйдуць людзі ў чорным

Гэты страх нібыта выпаўз з патаемных куткоў свядомасці, вярнуўся з паўзабытых сямейных успамінаў. Гэта нават не наш страх, а працяг жахаў, перажытых нашымі бацькамі і дзядамі.

Бо для нас, народжаных у савецкай несвабодзе 1950–1970-х, таго штодзённага страху сталінскай эпохі ўжо, па сутнасці, не было. Выгадаваныя за жалезнай заслонай, мы не ведалі іншага жыцця. Правілы савецкай рэчаіснасці ўспрымаліся як норма. Савецкаму журналісту ўзору 1970–1980-х не прыйшло б у галаву насміхацца над выбарамі ў Вярхоўны Савет, у якіх у бюлетэні мог быць толькі адзін прызначаны зверху кандыдат, што перамагаў з вынікам 99 працэнтаў. Былі тэмы, пра якія не было прынята пісаць: гэта ведаў кожны і ўспрымаў як дадзенасць. Абывацель, які часта быў не задаволены рэаліямі цяжкай паўсядзённасці, не даўмеўся б выйсці на плошчу з плакатам. Гэта было па-за правіламі савецкай рэчаіснасці. Нас змалку прывучылі лічыць гэта нормай. Мы сапраўды не ведалі іншага жыцця.

Вядома, існаваў і перакazваўся з вуснаў у вусны досвед папярэдніх пакаленняў. Бабуля, а потым мама да канца сваіх дзён успаміналі, як у 1940 годзе нехта з сельсаветчыкаў пагражаў вывезці іхнюю сям'ю «да белых мядзведзяў» – за тое, што дзед служыў у польскім войску, што мелі ўласную кузню. Пагрозы былі не пустымі: фурманкі з сасланымі сем'ямі штодня праязджалі за вокнамі ў бок мястэчка. І ўсе ведалі: тыя людзі зніклі бясследна. Бабуля і пяцёра малых дзяцей ужо нават звязалі ў клункі самыя неабходныя рэчы і жылі ў чаканні найгоршага. Штодня кленчылі перад абразамі і маліліся. З жахам успрымалі кожны нечаканы стук у дзверы. І так многія месяцы. Жыць з такім страхам, відавочна, было невыносна. Але куды было падзецца – з малымі дзецьмі, ад свайго кавалку зямлі, які карміў; ад сваякоў, якія дапамагалі выжыць без забранага на вайну і зніклага гаспадара.

Гэтыя аповеды ў сваім маленстве я ўвесь час чуў ад бабулі і мамы, гэта, без сумневу, стала для іх адным з самых страшных жыццёвых перажыванняў. Але ўспрымалася гэта ў дзіцячым уяўленні хутчэй як сівая даўніна, якая засталася ў гісторыі, якая не можа здарыцца са мной, цяпер, у наш новы час, калі ўжо начамі не прыязджалі варанкі і не забіралі бясследна людзей. Гэта быў нібыта чужы страх, які застаўся ў гісторыі, у чужым жыцці. Але настаў дзень, калі людзі ў чорным пагрукалі і ў мае дзверы.

Як злавесна і драматычна гучаць сёння радкі Осіпа Мандэльштама, напісаныя 90 гадоў таму:

Я на лестнице черной живу, и в висок
Ударяет мне вырванный с мясом звонок,
И всю ночь напролет жду гостей дорогих,
Шевеля кандалами цепочек дверных.

Сёння здаецца неверагодным, але гэтыя верш (што праўда, крыху падпраўлены) гучаў у Савецкім Саюзе ў выглядзе песні ў выкананні Пугачовай яшчэ ў канцы 1970-х гадоў – у той час, калі нібыта лютавала савецкая цэнзура. Тады гэта ўспрымалася, пэўна, як фронда, але не як адсылка да актуалій мо не надта светлай, але ўжо і не крывавай брэжнеўскай рэчаіснасці, у якой пра Сталіна і палітычныя рэпрэсіі не прынята было згадваць.

У сённяшняй Беларусі гэтыя радкі гучаць і ўспрымаюцца зусім інакш. Менавіта яны – першае, што прыйшло мне на памяць, калі з сёлета 16 ліпеня ўбачыў вырваны «з мясам» званок і выбітыя дзверы мінскага офіса Радыё Свабода – месца працы маё і маіх калег. Вобразы, якія здаваліся даўно зніклымі, уварваліся ў нашу паўсядзённасць у сваім пачатковым, будзённым, неметафарычным сэнсе. (Цікава, імя Мандэльштама з універсітэцкага курса расійскай літаратуры яшчэ не выкраслілі? І колькі дзён арышту атрымае студэнт, які наважыцца працытаваць такія, напрыклад, радкі Мандэльштама:

Как подкову, кует за указом указ –
Кому в пах, кому в лоб, кому в бровь,
кому в глаз.
Что ни казнь у него – то малина
И широкая грудь осетина.)

Страх – апошняе, што цэментуе гэты рэжым і не дае яму развальцца

«Не бойцеся!» – заклікаў некалі, напрыканцы 1970-х гадоў, сваіх прыгнечаных камуністычным рэжымам суайчыннікаў вялікі сын польскага народа пантыфік Ян Павел ІІ. Гэты заклік прагучаў у вельмі змрочны для палякаў час, калі надзеі на перамогу праўды і справядлівасці амаль не было, калі камуністычныя рэжымы на ўсёй прасторы ад Балтыкі да Балкан выглядалі непарушнымі і маналітнымі. І мінула больш за дзесяцігоддзе, перш чым змены там адбыліся.

Гэтаксама сённяшні змрок, які апусціўся над Беларуссю і скаваў грамадства страхам і адчаем, дае вельмі мала надзеі на хуткія змены.

Няма сумневу, што ён – той, хто ведае ўсё лепш за ўсіх, – гвалтам, закаваўшы рукі кайданкамі і падганяючы міліцэйскай дубінай, будзе цягнуць 9-мільённы народ у тыя 1970-я, якія, напэўна, здаюцца яму блаславёнымі, камфортнымі і шчаслівымі. Дзе ўсе аднадушна «галасавалі» за дзейную ўладу. Дзе ніякіх газет і тэлеперадач, якія б дазвалялі сабе ўсумніцца ў бязгрэшнасці і вечнасці рэжыму... Дзе на тэлебачанні кожны выпуск навін – пра геніяльнасць правадыра, яго ныя няспынныя поспехі і дасягненні, а таксама пра загніванне Захаду і «пакуты» тых, хто там жыве.

Цалкам дапускаю, што ён сам шчыра верыць у тое, што ў гэтым і ёсць гармонія суіснавання чалавека і дзяржавы, і ўсё тое – дабро для грамадства. А наўдзячнае насельніцтва проста не хоча гэтага зразумець. І адзіны сродак, якім гэтых неразумных можна зрабіць шчаслівымі, – татальны ўсёпранікальны страх... Без страху людзей туды не зацягнеш. Ён добра запомніў: Гарбачоў вызваліў людзей ад страху – і ўся савецкая аўтарытарная сістэма без гэтага стрыжня імгненна рассыпалася. Страх скоўвае волю, паралізуе здольнасць да супраціву і дазваляе цягнуць бязвольную істоту туды, куды хочаш. І тады можна жалезным кулаком загнаць людзей назад, у «шчаслівую» савецкую мінуўшчыну – такую, якой ён яе памятае і па якой настальгуе.

Фота мае ілюстрацыйны характар.

ПРОИСШЕСТВИЕ

В Украине обстреляли автомобиль помощника президента страны

*Позавчера в Украине обстреляли автомобиль **Сергея Шефира** – первого помощника президента страны **Владимира Зеленского.***

Инцидент произошел около 10.00 по местному времени недалеко от села Лесники Киевской области. *«В автомобиль попало более 10 пуль»*, – заявили в полиции. В результате был ранен водитель Шефира, сообщил руководитель фракции «Слуга народа» в Верховной Раде Украины **Давид Арахамия**: *«Он* (Сергей Шефир. – **Ред.**) *ехал на работу, он обычно ездит в 50 процентах случаев сам за рулем, в 50 процентах – с водителем. Водитель получил три огнестрельных ранения и госпитализирован».*

«Сам Сергей цел. Всё нормально. Живой, здоровый. Его полиция пересадила в служебный экипаж и отвезла в безопасное место», – сказал Арахамия, уточнив, что Шефир *«находится в состоянии шока»*. *«Он трактует, что стреляли в него, но попали в водителя»*, – подчеркнул глава фракции.

Владимир Зеленский был оперативно проинформирован о произошедшем. На момент совершения нападения в Нью-Йорке, где находится украинский президент, была глубокая ночь.

В офисе президента увязали атаку с кампанией против олигархов

Советник главы офиса президента **Михаил Подоляк** увязал атаку с кампанией противодействия политике Зеленского по снижению *«традиционного влияния теневых олигархов на общественные процессы, а также на уничтожение политико-финансовых группировок, откровенно работающих на наших внешних оппонентов»*. По словам Подоляка, курс Зеленского, направленный *«на фундаментальную трансформацию государства, останется неизменным»*.

Сергей Шефир занимает пост первого помощника президента Украины с 25 мая 2019 года. Он один из близких друзей Зеленского, был его бизнес-партнером, является сосноватeлем «Студии Квартал 95». Занимался продюсированием сериала «Слуга народа».

ПРОГНОЗ

Из чего мы будем строить дома в будущем?

Цены на древесину растут, а предложение едва покрывает спрос, ведь многим лесам угрожает жук-короед. Да и в целом природных ресурсов на планете больше не становится. Что делать? У архитекторов есть идеи.

Региональные климатические условия, состояние почвы, имеющиеся в наличии стройматериалы, – при строительстве дома многое зависит от местных факторов. И пандемия коронавируса, охватившая весь мир, показала, насколько уязвимой может оказаться мировая торговля, как быстро спрос может превысить предложение, как легко может сломаться цепочка поставок.

Да и в целом, если серьезно подходить к экологии, то под вопрос можно поставить всю систему логистики. С учетом изменений климата и нехватки ресурсов становится всё более сомнительным транспортировка сырья автомобильным и судоходным транспортом, выбрасывающим в атмосферу большое количество вредных веществ.

Экологичный материал – какой он?

«Мы должны намного чаще прибегать к локальным ресурсам», – считает архитектор **Анна Херингер**. По ее словам, чем больше мы будем избегать зависимости от мирового рынка, тем устойчивее будет ситуация на внутреннем. *«У нас есть повсюду такой отличный строительный материал!»* – восклицает архитектор, подразумевая глину. Анну глина заинтересовала еще во время учебы. Ее работы уже получили международное признание.

Глина считается экологичным стройматериалом: у нее много свойств, положительных для окружающей среды и человека. Дом, построенный из глины, дышит. Глина может использоваться повторно, и ее не надо доставлять из далеких регионов. При использовании в строительстве глины требуется всего один процент энергии от той, которая понадобилась бы на постройку аналогичного дома из бетона или кирпича.

Почему дорожает древесина?

В 2020 году немецкий экспорт древесины вырос на 40 процентов. Во многом это было вызвано ростом спроса в США, которые обычно импортируют древесину из Канады. Однако ее лесам, как, впрочем, и лесам в Германии, угрожает жук-короед. Транспортировка древесины с одного континента на другой ложится тяжким грузом на экологию. Архитектор Анна Херингер называет это абсурдом. По ее словам, строительная отрасль в целом не отличается бережным отношением к природным ресурсам. Одна из причин – слишком низкие цены на один из самых популярных строительных материалов – бетон. Поэтому архитектор считает необходимым повысить выплаты за углеродные выбросы.

Бетон – наиболее популярный материал в строительстве, хотя он и не отличается экологичностью. Только для производства цемента, который необходим при строительстве из бетона, на тонну расходуется 260 литров воды.

В строительстве, кроме воды, также широко используется песок. По оценкам экологов, ежегодно человек расходует в два раза больше песка, чем природа его производит. При его добыче разрушаются целые экосистемы.

«Глина есть повсюду, и использовать ее можно везде», – говорит в интервью *DW* Херингер. Она считает, что это могло бы помочь восстановить социальную несправедливость, ведь себестоимость глины довольно низкая. Еще в 2005 году в рамках своей дипломной работы Анна построила в школу из глины в Бангладеш. Из-за отсутствия техники пришлось даже задействовать азиатских буйволов.

«Вообще, глина – очень благодарный стройматериал. Так как он довольно легко поддается обработке, мы смогли привлечь к работе людей с ограниченными возможностями здоровья», – рассказывает архитектор.

Однако строительство дома из глины в Германии обходится в два или три раза дороже, чем постройка жилья из бетона. Это «системная ошибка», считает Анна Херингер. Цены на глину начнут снижаться, как только на нее будет массовый спрос. Она уверена: чтобы изменить ситуацию, нужно начинать с маленьких шагов.

Проекты Анны Херингер в Зимбабве, 2014 год.

НОВОСТИ ГЕРМАНИИ

Какие проблемы останутся после ухода Ангелы Меркель?

Правительство уходит, приходит новое. Но проблемы в жизни Германии остаются и от этого менее важными и глобальными не становятся. От решения климатических проблем до реструктуризации долгов государственного бюджета. Новое федеральное правительство ждет ряд вопросов, взяться за решение которых придется практически сразу. Эксперты дали свои рекомендации и составили топ-5 проблем, которые выйдут на первый план сразу после того, как новая власть получит свои полномочия.

Климатическая политика: миссия выполнима?

Климатическая политика – одна из самых непопулярных тем. Но принимать какие-то меры необходимо. Ураганы и наводнения в Германии – прямое доказательство неустойчивости климата на планете. Расширение количества возобновляемых источников энергии занимает центральное место. Сможет ли Германия достичь своих амбициозных целей в климатической нейтральности? По оценкам Федеральной ассоциации управления энергетикой и водными ресурсами, к 2030 году потребуется около 1500 новых ветряных турбин на суше. А это титаническая задача, особенно с учетом того, что процедуры утверждения по-прежнему занимают много времени и требуется всё больше территорий для установки ВЭС. Однако нынешнее правительство не представило конкретного плана перехода на новые источники энергии, а только демонстрирует намерения.

Ищите баланс: чистый воздух и «напряженное» общество?

В то же время климатическая политика заставит решать проблему равновесия «климат-обеспеченность». Как закрыть старые электростанции, чтобы не вызвать социальных потрясений? ЕС предлагает создать климатический социальный фонд для оказания помощи гражданам. Следующее федеральное правительство должно урегулировать выравнивание на национальном уровне. Спор, который ведется в коалиции по поводу стоимости выбросов CO_2, показывает, что это будет непростая задача.

Долги бюджета придется закрывать

В коалиционном соглашении действующего правительства прописано сокращение государственного долга до уровня ниже 60 процентов от объема производства. Это выполнено. Но пандемия коронавируса заставила не только создать дефицитный бюджет, но и набрать долгосрочных долгов. Эту огромную финансовую дыру придется как-то залатывать. В конце 2021 года Министерство финансов ожидает, что долги бюджета по сравнению с реальным объёмом поступлений достигнут показателя 75 процентов.

Уход за стариками и больными: нет помощи

Нехватка квалифицированных рабочих в отрасли ухода за больными и людьми пожилого возраста остается острой проблемой Германии. На каждые 12.300 вакансий квалифицированных работников гериатрической помощи в 4 раза меньше желающих работать. То есть речь идет о 3400 работающих. Это данные Федерального агентства занятости.

В этом году начата реформа, которая должна привести к повышению заработной платы медперсонала. Но будет ли повышаться уровень заработной платы так быстро, как это необходимо?

Эксперты говорят, что пока что реформа пробуксовывает и не дает видимого эффекта.

Иммиграция: и необходима, и нет?

Германия – одна из самых популярных у иммигрантов стран Европы. Федеральное правительство планирует реализовать новое соглашение в Брюсселе. Оно предусматривает более справедливое распределение иммигрантов внутри Европейского Союза. Но этот проект не сработал. Число людей, ищущих защиты в Германии, неуклонно сокращается с 2017 года. Однако в Федеральном министерстве внутренних дел опасаются, что эта тенденция может измениться в ближайшем будущем. Свою роль в этом могут сыграть и события в Афганистане. С другой стороны, поиск квалифицированных кадров из других стран и трудовая иммиграция специалистов крайне необходима Германии, население которой сокращается.

Как будут приниматься решения по всем топ-проблемам, покажет голосование за новый состав Бундестага, где потребуется потом собрать большинство и сформировать новый кабинет.

Мультифункциональные аптеки

Аптеки – как мини-больницы с базовым набором консультаций и манипуляций. Так видят аптеки будущего в Германии потенциальные клиенты.

77% участников опроса удовлетворены объемом и качеством услуг, которые предоставляет им местная аптека.

40% опрошенных говорят, что они полностью удовлетворены такими услугами.

37% – частично довольны.

Но, как говорят данные опроса, немцы хотели бы видеть под боком не просто аптеку, а мультифункциональный фармацевтический объект.

Таковы результаты репрезентативного онлайн-опроса, проведенного институтом изучения общественного мнения YOUGOV среди более чем 2000 человек в возрасте от 18 лет и старше.

На вопрос, должны ли местные аптеки брать на себя другие функции и предоставлять дополнительные услуги в системе здравоохранения в будущем, большая часть респондентов ответила утвердительно. 39% опрошенных ответили отрицательно. Для них аптеки – это именно те предприятия, которые работают сейчас.

Какие услуги немцы хотели бы получать в аптеках в ближайшем будущем

Оказывается, что пользователи аптек хотят получать консультации и минимальный набор манипуляций.

25% опрошенных хотели бы, чтобы аптеки также проводили вакцинацию. 18% хотят получить возможность осуществлять несложные процедуры по приему лекарства в аптеке. Для 17% граждан желательно было бы получать в аптеке советы по вопросам здоровья. 14% ждут от фармацевтов рекомендаций по профилактике болезней.

Есть и те, кто совершенно недоволен аптечным обслуживанием. По итогам опроса, 5% недовольны своей местной аптекой. В том числе 1% «совершенно не удовлетворен» и 4% «совсем не удовлетворен». При этом 5% граждан отказались дать оценку, а 12% не могут определиться с ней.

Аптек в Германии стало меньше

Еще одна пробелам стала актуальной для аптечного обслуживания: расположение аптек рядом с местом проживания. В первой половине 2021 года количество аптек в Германии сократилось на 162 до 18.591. Как сообщила Федеральная ассоциация немецких фармацевтов (Abda), это на 1% меньше, чем годом ранее. Сокращение количества аптек – тенденция нескольких лет подряд, и даже в период пандемии она не снизилась.

Пик количества аптечных точек для продажи лекарств фиксировали в 2008 году. После этого количество аптек постепенно падало. Спад коснулся почти всех федеральных земель. Только в Бремене и Сааре количество аптек осталось тем же.

Президент Abda **Габриэле Регина Овервиннинг** указала нехватку квалифицированных фармацевтических сотрудников как одну из причин падения популярности местных аптек. Также в качестве причины она назвала отсутствие системной поддержки аптечной сети в стране.

РЭХА ТРАГЕДЫІ

«Напэўна, Максіма ўжо і не шукаюць…»

Мінула чатыры гады з таго часу, як у вёсцы Новы Двор Свіслацкага раёна бясследна знік 11-гадовы хлопчык.

Нагадаем: **Максім Мархалюк** знік вечарам 16 верасня 2017 года. Апошні раз яго бачылі каля шалаша, дзе гулялі дзеці. Школьнік сказаў, што пойдзе ў лес за грыбамі, ля шалаша ён пакінуў свой веласіпед. Дадому так і не вярнуўся.

Аператыўна знайсці хлопчыка не ўдалося, ужо праз суткі да пошуку падключыліся валанцёры пошукава-выратавальных атрадаў.

23 верасня адбылася ўнікальная пошукавая аперацыя, у якой бралі ўдзел больш за дзве тысячы чалавек: міліцыя, МНС, валанцёры Чырвонага Крыжа, розных пошукавых атрадаў. Беларусы прыязджалі ў Новы Двор з усіх куткоў краіны.

Следчыя праверылі шмат розных версій, якія вылучалі і мясцовыя жыхары, і валанцёры, і нават… экстрасэнсы. Людзі казалі пра тое, што хлопчыка скралі або ён патануў у балотах пушчы. Або, спалохаўшыся дзікіх звяроў, уцёк у лес і там згубіўся. Былі версіі, што школьнік трапіў за мяжу ці як быццам проста ўцёк з дому.

Па факце знікнення хлопчыка 26 верасня 2017 года была адкрыта крымінальная справа, а 2 кастрычніка Максіма Мархалюка абвясцілі ў міжнародны вышук.

На жаль, хлопчыка так і не знайшлі. Можа, 16 верасня следчыя звязаліся з бацькамі Максіма і паведамілі, як ідзе расследаванне?

– *Ніхто не звязваўся, і нічога не паведамлялі,* – распавяла «Народнай Волі» маці хлопчыка Валянціна Мікалаеўна. – *Крымінальная справа, наколькі мне вядома, не закрыта, але ніякай новай інфармацыі няма. Напэўна, Максіма ўжо і не шукаюць…*

Віктар ШПАК.

РЭЗАНАНС

Кожнаму прадпрымальніку – касавы апарат

З 10 кастрычніка ўсе індывідуальныя прадпрымальнікі абавязаны мець касавыя апараты. Дробныя гандляры на рынках заяўляюць, што гэта адчувальна абмяжуе дзейнасць ІП.

«Яшчэ праблем падкінулі...»

Касавыя апараты з 10 кастрычніка павінны з'явіцца ў Беларусі ва ўсіх, хто гандлюе нехарчовымі таварамі. Аб гэтым гаворыцца ў пастанове Саўміна і Нацбанка №203/4. Аб новаўвядзеннях загаварылі яшчэ ў ліпені, калі Лукашэнка публічна заявіў, што ў краіне зашмат прадпрымальнікаў, а падаткаў, маўляў, не плацяць.

Некаторыя з іпэшнікаў на сваіх працоўных месцах на рынку «Цэнтральны» ў Гродне ўжо знаёмяцца з характарыстыкамі касавых апаратаў, абмяркоўваюць, у якім банку выгадней будзе іх абслугоўваць. Адна з жанчын тлумачыць другой, што выбар апаратаў невялікі, а кошт абслугоўвання ў розных банках практычна аднолькавы.

– *Ізноў грошы!* – у сэрцах кажа яна. – *За апарат недзе каля сотні аддамо, ды яшчэ за абслугоўванне кожны месяц абаненцкая плата і іншыя паборы. Яшчэ праблем нам падкінулі...*

Аркадзь і **Пётр**, чые гандлёвыя месцы побач, задаюцца пытаннем: як будуць працаваць такія апараты ўзімку, калі, згодна з тэхнічнымі характарыстыкамі, іх нельга выкарыстоўваць пры тэмпературы ніжэй за 10 градусаў і электрычнасць да іх гандлёвых месцаў не падведзена? Пакуль толькі пытанні без адказаў.

А што па сутнасці?

Самі прадпрымальнікі тлумачаць увядзенне касавых апаратаў тым, што дзяржава хоча паставіць пад кантроль увесь паток тавараў на гандлёвых рынках, а таксама дамагчыся празрыстасці ў аплаце падаткаў. Але разам з увядзеннем касавых апаратаў для іпэшнікаў маюць змяніць і форму падаткаў: замест адзінага хочуць увесці збор у памеры 18 працэнтаў з абароту. А гэта ўжо істотна для дробных гандляроў. Праўда, калі гэта адбудзецца, пакуль не вядома, даты не вызначаны. Тым не менш тэма хвалюе: новаўвядзенне можа паставіць пад пагрозу бізнес многіх.

Прадпрымальнік са стажам **Валянцін Пятровіч** кажа, што ўвядзенне касавых апаратаў – крок лагічны і скіраваны на тое, каб падатковая сістэма ў краіне рабілася больш празрыстай. Маўляў, і ў Расіі, і ў Польшчы прадпрымальнікі ўжо даўно карыстаюцца такой тэхнікай.

– *Але тут галоўнае ў іншым*, – кажа прадпрымальнік. – *Да прыкладу, я бяру ў Маскве абутак па 40 рублёў за пару, тут прадаю на 20 працэнтаў даражэй. А з увядзеннем падатку з абароту ў 18 працэнтаў я павінен буду аддаць увесь свой заробак. Так ніхто не зможа працаваць.*

Паводле меркавання мужчыны, калі такое здарыцца, то рынкі апусцеюць. Але сярод прадпрымальнікаў шырока распаўсюджана і іншая думка: маўляў, на практыцы касы ніхто не будзе правяраць, частку тавараў для справаздачнасці прабіваць будзем, а частка будзе праходзіць бескантрольна. На гэта спадзяюцца даволі многія.

Праўда, не ўсе падзяляюць падобны аптымізм. Прадпрымальніца **Святлана** распавяла, што, калі касавыя апараты насамрэч пачнуць патрабаваць, яна дзейнасць прыпыніць на пэўны час, паколькі гэта зноў пацягне выдаткі.

– *Я хаця б на зімовыя месяцы пайду ў адпачынак. Буду плаціць 55 рублёў толькі за месца на рынку, каб яно заставалася за мной,* – кажа жанчына. – *Цалкам працу кінуць не магу, бо яшчэ трэба дацягнуць да пенсіі.*

Яе суседка **Марыя Іванаўна**, жанчына пенсіённага веку, адзначае, што ёй давядзецца ІП закрыць і жыць на пенсію.

– *Для такіх, як я, гэта ўжо зацяжка,* – кажа жанчына. – *Што, я буду гэты апарат кожны дзень дадому насіць? І без прыбытку таксама працаваць не змагу. У нас і так гандаль ледзь трывае, а з новаўвядзеннямі зноў спатрэбяцца расходы.*

Падобных думак прытрымліваюцца і іншыя гандляры старэйшага ўзросту. А Марыя Іванаўна задае лагічнае пытанне: чым не дагадзілі звыклыя талоны-квітанцыі, якія выконваюць ролю чэка? Жанчына кажа, што іх выпісваюць па першым патрабаванні пакупніка, хаця такія жаданні ў пакупнікоў узнікаюць толькі зрэдку. Новаўвядзенні, паводле яе, паступова пацягнуць да чарговага падаражання тавараў.

– *А ва ўсім гэтым, як правіла, зацікаўлены вялікія гандлёвыя цэнтры,* – перакананa жанчына. – *Я не супраць іх, але дайце магчымасць працаваць і дробным прадпрымальнікам.*

«Для мяне гэта толькі выдаткі»

Трэба заўважыць, што прадпрымальнікі з рынкаў не адзіныя, хто з 10 кастрычніка пачне карыстацца касавымі апаратамі. Іх павінны мець нават рэпетытары, электрыкі і прадстаўнікі іншых прафесій. Праўда, гэта датычыцца толькі тых, хто займаецца гэтай дзейнасцю ў якасці ІП альбо арганізацыі.

Індывідуальны прадпрымальнік **Аляксандр Гамарц** прапаноўвае паслугі электрыка. Новаўвядзенні яго не радуюць – гэта чарговыя расходы.

– *У мяне за год некалькі кліентаў, а апарат давядзецца не толькі набыць за свае грошы, але яшчэ і паставіць на банкаўскае абслугоўванне,* – кажа мужчына. – *Для мяне гэта толькі выдаткі.*

Ірына Абухава займаецца рэпетытарствам. Паколькі яе кліенты дарослыя людзі, то ўсе разлікі адбываюцца ў безнаяўнай форме.

– *Усе мае даходы падатковая бачыць праз банк,* – кажа жанчына. – *Але ёсць патрабаванне, значыцца, буду выконваць, хаця карыстацца апаратам давядзецца, магчыма, толькі ў рэдкіх выпадках.*

Падатковая папярэджвае: за адсутнасць касавага апарата для ІП прадугледжаны штраф да 100, для юрыдычных асоб – да 200 базавых велічынь. Так што касавы апарат – кожнаму прадпрымальніку.

Міхал КАРНЕВІЧ.

ВСПОМНИМ!

Как в День воинской славы офицеры впервые принимали присягу на верность белорусскому народу

Лидеры «БЗВ» накануне принятия присяги. Слева направо: Алесь Станкевич, Александр Кулеш, Валерий Костко, Владимир Савенок, Николай Бирюков, Николай Статкевич.

29 лет назад 8 сентября пятнадцать офицеров армии, милиции и КГБ на площади Независимости в Минске приняли присягу на верность белорусскому народу. Сегодня это звучит невероятно, но это была первая подобная присяга.

Солдаты тогда уже принимали присягу на верность Беларуси, а офицеры всё еще оставались под присягой Советскому Союзу.

Исправить ситуацию решило «Беларускае згуртаванне вайскоўцаў», они искали поддержку в Минобороны и других структурах, но там сначала тянули с ответами, а потом и вовсе отказали.

День присяги был выбран неслучайно – 8 сентября 1514 года войско Великого Княжества Литовского под руководством Константина Острожского разгромило под Оршей намного превосходящее войско Московии. Эта дата неофициально считается Днем белорусской воинской славы.

Было воскресенье, зрители и офицеры съехались со всех концов страны. В президиуме около педуниверситета стояли Василь Быков, Николай Статкевич, Зенон Позьняк.

– *Очень праздничный получился день, много людей собралось на площади Независимости. Тогда «Беларускае згуртаванне вайскоўцаў» имело вес в обществе. Володя Бородач читал присягу, а мы повторяли ее, а за нами повторяла вся площадь. Было много символики, транспарантов. Этот день остался в нашей памяти,* – вспоминает сейчас один из участников тех событий **Валерий Костко**.

Валерий Костко был единственным офицером КГБ, который рискнул принять участие в присяге белорусскому народу. Было несколько офицеров милиции, но большинство составляли военные.

Костко рассказывает, что на протяжении года все участники тех событий были уволены из органов:

– *Начальство всё еще было советским на тот момент. Особенно старался министр обороны **Павел Козловский**, это сейчас он демократ, а тогда конкретно поставил перед Бородачем вопрос об увольнении.*

1992 год – это был еще национальный подъем, а потом пошел откат, реваншистские силы стали брать свое. Меня уволили в августе 1993 года. Я в рапорте так и написал, что увольняюсь по политическим причинам. Национальные кадры выживались из КГБ. Не было политической воли на реформу в структуре.

На принятии воинской присяги присутствовали Василь Быков, Зенон Позьняк, Артур Вольский и др.

***Эдуард Ширковский**, который в то время возглавлял КГБ, со мной не говорил. Я разговаривал с его заместителем **Валерием Кезом**, который руководил военной контрразведкой. Он мне искренне сказал, что сейчас началась обратная волна: меня или скомпрометируют и выбросят, или я уйду, хлопнув дверью. Я выбрал второй вариант.*

Валерий Костко и сегодня продолжает считать важным для себя дату 8 сентября. Говорит, что в этот день после рабочего дня поднимает 50 граммов за воинскую славу.

Зенон Позьняк и Николай Статкевич.

– *Безусловно, это памятный день для меня, я же военный. 8 сентября 1514-го – это великая победа Константина Ивановича Острожского над превосходящей по количеству армией соперника. Было более 500 войн между ВКЛ и Московским княжеством, но битва под Оршей – одна из самых ярких страниц. Эту битву изучают во многих военных академиях мира, но только не в Беларуси и России.*

В 2021 году Александр Лукашенко лишил Валерия Костко звания подполковника, хотя в президентской кампании тот никак не участвовал. Костко говорит, что его жизнь никак не зависит от указов Лукашенко. Он остается оптимистом и сейчас верит в скорый приход демократии в нашей стране:

– *Сегодня на вопрос, хотите ли вы жить, как жили раньше, уже вся Беларусь ответит, что нет. А вот на вопрос, как вы хотите жить дальше, все ответят по-разному. Сейчас уже неважно, уйдет этот режим или нет (а он точно уйдет); важно – что будет дальше. Что мы хотим построить дальше?*

Есть ли шансы, что когда-то такая присяга под бело-красно-белыми флагами опять пройдет на центральных площадях белорусских городов?

– *У меня нет сомнений, что бело-красно-белый флаг опять будет государственным. БЧБ – это уже в генах, его не вырубить, «не спыніць, не стрымаць».*

Бывший руководитель «Беларускага згуртавання вайскоўцаў» **Николай Статкевич** в этом году опять встретил День воинской славы в заключении. Жена политика Марина Адамович говорит, что Николай никогда не забывает даже из тюрьмы поздравить своих соратников с памятной датой. Статкевич считает день 8 сентября одним из важнейших в истории Беларуси.

Именно в эти сентябрьские дни в гомельском СИЗО проходит суд над политиком. В августе у Статкевича был день рождения, он получил с большим опозданием более 120 писем с поздравлениями.

– Он пишет, что обязан ответить всем, потому что людям нужна поддержка. То есть Микола даже из тюрьмы старается поддержать людей на свободе, – рассказывает Марина Адамович.

– Сейчас Микола пишет, что власти проедают свои ресурсы. То, что они делают ставку на силовой сценарий, показывает, что проседают во всем остальном. Естественно, он не говорит «ура, мы победили», но понимает, что режим уже обречен.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
24 ВЕРАСНЯ 2021 г.

Кватэра заслужанага артыста Беларусі Фамы Варанецкага нагадвае мастацкую галерэю – усе сцены завешаны карцінамі. Жывапіс, акварэлі, пастэль. Ён «жаваранак», устае вельмі рана і пасля адмысловай фізічнай зарадкі (усё ж 83 гады за плячыма) штодня бярэцца за творчую працу. Завітаўшы ў госці да акцёра-мастака, пагутарыў з ім і пра яго захапленне выяўленчым мастацтвам, і пра зорныя ролі, і пра Купалаўскі тэатр, якому ён аддаў 44 гады жыцця.

Фама ВАРАНЕЦКІ:

«Купалаўцы павінны быць на Радзіме!»

З А.Марачкіным і прыхільнікамі пасля імправізаванай выставы.

– Фама Сільвестравіч, я збіўся з ліку, спрабуючы падлічыць усе тэатры, дзе вы працавалі перад тым, як абжыцца ў Купалаўскім. Вы так доўга шукалі *свой* тэатр?

– Атрымліваецца, што так. Пасля заканчэння Тэатральна-мастацкага інстытута ў 1961 годзе мы ўсім курсам паехалі ў Віцебск. Засталася ў Мінску толькі будучая народная артыстка Беларусі Бэла Масумян. А ў віцебскім БДТ-2 якраз ставілі «Злачынства і пакаранне» паводле Дастаеўскага, і мне з ходу прапанавалі галоўную ролю. Роля найскладанейшая, а мне было ўсяго 23 гады! Як увайсці ў вобраз Раскольнікава, які ўявіў сябе звышчалавекам, для якога нейкая там бабуля нічога не вартая? І я хадзіў ноччу па старых віцебскіх вуліцах з сякерай пад пахай, падымаўся па лесвіцах, падыходзіў да дзвярэй. Уяўляў, як буду замахвацца...

– Сёння немагчыма ўявіць, каб хтосьці з акцёраў ажно гэтак уваходзіў у ролю.

– А я менавіта так і ўваходзіў. Мала таго, паехаў у Ленінград, абышоў усе мясціны, звязаныя з Дастаеўскім. Нават знайшоў пакойчык на паддашку, куды пісьменнік пасяліў Раскольнікава. Помніце яго словы: «Стварэнне я дрыжачае ці права маю»? Права на што? На забойства. Ні больш ні менш. І яшчэ адна фраза адтуль: «Хто ж у нас на Русі сябе Напалеонам цяпер не лічыць?» Хіба гэта для нас сёння не актуальна? Хіба адзін беларускі палітык не стаў на шлях Раскольнікава, не ўявіў, што ён звышчалавек, а ўсе астатнія – заср…цы?

– Наўрад ці той палітык Дастаеўскага чытаў. У яго гэта само па сабе атрымліваецца.

– Дык у тым і сіла пісьменніка, што ён намаляваў такі тып. Карацей кажучы, сыграў я Раскольнікава і атрымаў прэмію за лепшую мужчынскую ролю сезона. Пасля прэм'еры да мяне падышоў Фёдар Шмакаў, народны артыст БССР, паглядзеў мне ў вочы і сказаў: «Ну ты і шэльма! Я гадамі марыў гэту ролю атрымаць, а ён прыехаў, сыграў і прэмію атрымаў». Да мяне адразу дайшло, што ў віцебскім тэатры мне больш нічога не свеціць. І мы з жонкай (яна таксама акцёрка) паехалі ў Калугу, стаў я там працаваць. Мяне ў мясцовым тэатры добра прынялі, неблагія ролі даставаліся, але – жыць няма дзе, да таго ж галадуха. У магазінах толькі гарэлка, кілька ў тамаце і хлеб з гарохам. Мы той хлеб елі і жартавалі: пад гарохавы салют веселей да камунізму ісці! Паехалі мы ў Сыктыўкар...

– Туды людзей пры Сталіне ссылалі, а вы добраахвотна?

– Мы з жонкай паехалі добраахвотна. У Сыктыўкарскім тэатры я сыграў у «Паднятай цаліне» і засумаваў. Зразумеў: не маё гэта, не маё. І паляцеў у Талін, дзе ў тэатры за 5 гадоў выканаў 24 ролі. Потым яшчэ Львоўскі тэатр быў і яшчэ тры. Усяго восем. Гэта далёка не рэкорд. Інакенцій Смактуноўскі ў 18 тэатрах працаваў.

– Дарэчы, яго сапраўднае прозвішча Смактуновіч, з беларусаў паходзіў.

– Перахрысцілі Інакенція Міхайлавіча ў Нарыльскім тэатры, ён сам пра гэта ўспамінаў.

– А якія свае ролі з асаблівай цеплынёй прыгадваеце?

– Настаўніка ў «Безыменнай зорцы» і Кляона ў «Забыць Герастрата». А ўвогуле ў Купалаўскім за сорак чатыры гады я сыграў 67 роляў, без работы не сядзеў. А якія партнёры па сцэне ў мяне былі! Стэфанія Станюта, Генадзь Аўсяннікаў, Віктар Тарасаў – я з ім не адну ролю сыграў у пары, таго ж Кляона. Неяк сяджу дома з карэспандэнтам, які прыехаў пісаць пра мяне ажно з Уладзівастока – з бутэлькай сібірскай гарэлкі і вялікай чырвонай рыбінай. І раптам – званок з тэатра: «Фама, тэрмінова ў тэатр! Тарасаў п'яны, не можа іграць». Я зірнуў на гадзіннік – першы акт прайшоў. А пляшка на стале ўжо амаль пустая. Што рабіць? Лячу ў тэатр, на мяне хуценька тарасаўскую хламіду накідваюць. Выйшаў я, дайграў. Ідзём са сцэны, і я гавару: «Гледачам сёння пашанцавала – двух паддатых Кляонаў убачылі».

– І часта даводзілася вам проста з застолля – на сцэну?

– Не, гэта ўсё ж быў выключны выпадак. Пасля спектакля ці здымак – іншая справа. Памятаю, здымаліся са Станютай і вызваліліся пазнавата. Запрасіла мяне дахаты на каньячок, пасля гарэлкі дабавілі. Дома жонка пытаецца: «Ты з кім напіўся?» «Са Станютай», – кажу. У яе гэта ў галаве не ўкладвалася…

О, Станютка – гэта шэдэўр! Неяк мы загаварылі з ёй пра коней. «У майго першага мужа быў Віхор – не конь, а казка!» – «А хто ваш муж быў?» – «Камандуючы коннымі войскамі». – «А прозвішча?» – «Ат, не памятаю ўжо!» – і смяецца. А мянушку каня памятала...

І з Галінай Макаравай мы сябравалі. Аднойчы былі на кіназдымках у Лошыцы. А яна кветкавод – заядлы. І раптам праз сетку пабачыла чорныя цюльпаны. «Хачу сабе такія!» Што рабіць? Я кажу: «Паглядзі, каб ніхто не ішоў». Праз сетку пераскочыў, выдраў некалькі цыбулін і аддаў ёй.

– Варанецкі цюльпаны краў, а Макарава вартавала?

– На шухеры стаяла! Потым яны ў яе на дачы раслі. А вось яшчэ адна гісторыя. На нейкіх здымках Макаравай трэба было прыпеўкі ў кадры выканаць. Рэжысёр ёй: «Галіна Кліменцьеўна, вы помніце штонебудзь вясёленькае? Можаце праспяваць?» – «Лёгка!» – «Увага, камера, матор!» І Макарава заспявала: *«Дзед боб малаціў, / баба падсявала. / Дзед бабу папрасіў, / баба не давала. / «Калі мне не даеш, / не давай нікому, / Затыкай кулаком / ды ідзі дадому!»* Рэжысёр аслупянеў, усе на пляцоўцы жывачты надарвалі ад смеху. Вось што значыць сапраўдная народная артыстка!

– Разам з Рыгорам Барадуліным вы выпусцілі кнігу шаржаў і эпіграм «Неакадэмічная калода». Эпіграмы там на дыфірамбы падобныя, а шаржы часам карыкатурныя. Калегі на вас не крыўдавалі?

– Не, я ж маляваў на рэпетыцыях, з натуры. Помню, прынёс свае шаржы Барадуліну ў выдавецтва гадзін у дзевяць раніцы, а ў дзесяць ужо ўсе выдавецкія работнікі рагаталі ад яго эпіграм. Рыгор быў геніем ва ўсіх жанрах. У метро з ім сустрэліся. «Як там мой землячок?» (Яны з Генадзем Гарбукам з Ушаччыны.) «Нармальна, – кажу, – днямі пінжачок канадскі купіў». – «О, пінжак канадскі, а нораў ушацкі!» З ходу ў яго рыфмы нараджаліся.

– У вас не кватэра, а мастацкі музей, усе сцены ў карцінах! Маляванне для вас стала галоўным заняткам?

– Я з юнацтва марыў стаць мастаком, хацеў у мастацкае вучылішча паступаць. Пасля з многімі мастакамі сябраваў, з Пятром Драчовым, з Марачкіным. Калі канчаткова выйшаў на пенсію, ува мне, відаць, ажыў нерэалізаваны мастак. Малюю кожны дзень. Толькі за апошнюю зіму больш за 120 карцін атрымалася.

– Нішто сабе! Вашай працавітасці любы творца пазайздросціць. Можна прыватную галерэю адкрыць, пакупнікі знайшліся б.

– Свае творы я пераважна дару сябрам. Помню, прыйшоў да мяне Міхась Стральцоў, доўга разглядаў мае акварэлі. Перад адной спыніўся надоўга, pамаўчаў. А маўчаў ён незвычайна, так, што заслухаешся! Сюжэт акварэлі быў такі: сярод палёў, каля возера – вёсачка, а высока ў небе бусел адлятае ў вырай. Міхась нарэшце прамовіў: «Гэта пра мяне». На што я адказаў: «Акварэль твая – забірай». Карціна тая потым упрыгожвала кабінет Міхася, а ў дзень яго смерці ў Бараўлянах звалілася са сцяны і разбілася на драбнюткія аскепкі.

– Вашым домам сорак чатыры гады быў Купалаўскі тэатр. Як вы ўспрынялі ўсё тое, што там адбылося?

– Адбылося самае страшнае, што магло адбыцца з тэатрам. Ён загінуў. Вінаваты ўсе, пачынаючы ад Лукашэнкі і заканчваючы дырэктарам тэатра. Артысты – людзі складаныя, вядомыя, іх ведаюць людзі. Трэба было з імі гаварыць. Гаварыць! Дамаўляцца! Потым, навошта было бел-чырвона-белы сцяг на тэатры вывешваць?

– Ды ўвесь Мінск тады ў сцягах быў!

– Тэатр усё ж дзяржаўны, ды і пра месцазнаходжанне яго не забывайце. Зразумела, артысты – людзі чуллівыя, спагадлівыя. Пабачылі, як людзей на вуліцах лупяць, і – ах, мы супраць гвалту, ах, мы ўсе падамо заявы! А што будзе з тэатрам – хто-небудзь падумаў? З тэатрам, які 100 гадоў выдатна працаваў. Там цяпер набралі студэнтаў з Інстытута культуры – усё гэта нейкая мастацкая самадзейнасць.

– Дык а што мусілі рабіць купалаўцы – змірыцца і маўчаць?

З вучнем Раманам Падалякам.

– Ёсць вялікае слова «цярпенне». Цярпіць і трывае ўвесь народ, з кім ні пагавары. Супраць каго яны выступілі? Супраць чалавека з аўтаматам? А ў іх кулямёт быў? Не было… Пасля ўсяго да мяне прыходзіў мой вучань Раман Падаляка, таленавіты акцёр і рэжысёр. Мы з ім доўга размаўлялі, і ён са мной пагадзіўся.

– Новая мастацкая кіраўніца Вольга Няфёдава публічна назвала акцёраўпратэстоўцаў здраднікамі.

– Здраднікі якраз яны – тыя, што засталіся. А засталіся самыя баязлівыя: Валодзя Рагаўцоў, Тамара Міронава, Зінаіда Зубкова – яна заўсёды была пры службах адпаведных.

– І Генадзь Аўсяннікаў з баязлівых?

– Ён застаўся не таму, што баязлівы, а таму, што стары ўжо, нямоглы. Які з яго змагар? І заўсёды ён быў убаку. Такая тыповая беларуская натурка – мая хата з краю. Што да Няфёдавай, то яе цягне зусім у іншы бок. Вось нядаўна брала ўдзел у адкрыцці ў Маладзечне гарэлачнай крамы. Вось гэта – яе. А не тэатр.

– Аўсяннікаў у адным з інтэрв'ю прызнаўся, што не разумее тых, хто выйшаў пратэставаць. Маўляў, парадак на вуліцах, у крамах прадуктаў поўна, чаго ім яшчэ трэба?

– Чалавеку многае трэба, не толькі каўбаса на стале. Купала пра гэта вычарпальна сказаў: «Хто ты гэткі?» – «Свой, тутэйшы». – «Чаго хочаш?» – «Долі лепшай». – «Якой долі?» – «Зямлі, волі!» Вось вам і адказ.

– На гэты верш Сяргей Міхалок выдатную песню напісаў. Дарэчы, і ён з'ехаў ва Украіну. Вы шмат гадоў выкладалі ў Акадэміі мастацтваў. Ёсць кім з вучняў паганарыцца?

– Ёсць. Мае найлепшыя вучні – тыя ж Раман Падаляка, Іван Трус, Міхась Зуй – выдатны акцёр. Неяк Мікалай Пінігін мяне сустрэў і гаворыць: «Хутка я ў Купалаўскім усіх тваіх вучняў збяру». З дзяўчат назаву Вераніку Пляшкевіч – таленавітую ва ўсіх сэнсах. Праўда, працуе пераважна ў кіно, ужо больш за сотню роляў сыграла.

– Ужо другі год мы жывём, «под собою не чуя страны». Як мы павінны змяніцца, каб і краіна змянілася?

– Нам усім трэба паразумнець і падабрэць. Беларусы, на жаль, нядобрыя сталі, злыя. А зло адпіхвае, са злом у душы далёка не зойдзеш. Вось чаму таго ж Смактуноўскага гледачы любілі? Бо з ім на сцэне была сама дабрыня. Яго і ў тэатрах, дзе ён працаваў, за гэта не цярпелі. Адзін з яго калег успамінаў: «Як так? Мы – знакамітыя, мы – народныя, мы стараемся, а ўсе гледачы глядзяць у адну кропку – на Смактуноўскага!» Так і мы павінны дзейнічаць – з дабрынёй у душы. Падабрэем – і ўсё ў нас атрымаецца.

Міхась СКОБЛА.

СУДЬБА ЧЕЛОВЕКА

Белоруска родила четырех дочек от африканца и уехала в Нигерию

Как сложилась ее жизнь

Вышла замуж…

Елена познакомилась со своим будущим мужем Доном в 2003 году во время учебы в Минске. Дон Изеала поступил в Беларуси в магистратуру и считался одним из лучших студентов на курсе. В чужой стране он пытался развивать свой бизнес, прекрасно разбирался в математике и был душой компании – всё это и привлекло Елену.

Пара поженилась в 2004 году. С родителями мужа Лена была не знакома, а вот тесть и теща тепло приняли зятя. Жила семья Изеала в Минске, вскоре родилась их первая дочка Амелия.

Переехала в Нигерию и потеряла бизнес

В Беларуси Лена работала учителем английского языка и переводчиком, а Дон вел бизнес, который в какой-то момент стал семейным. Но денег не хватало, поэтому пара решила начать новую жизнь в Нигерии – на родине мужа.

Через 2,5 года после свадьбы Лена и Дон продали мебель, технику и большинство личных вещей. Мужчина перевел часть сбережений родным, чтобы они купили всё необходимое к приезду молодой семьи, а часть отдал на развитие бизнес-проекта в Нигерии.

С 8-месячным ребенком на руках Лена и Дон выдержали многочасовой перелет, а затем переезд в Оверри – родной город мужа. Лена вспоминает:

– Я ничего, как оказалось, не знала про Африку, хотя думала, что знаю всё. Мы добирались на еле-еле ползущей маршрутке до города целый день на 40-градусной жаре. Представьте, как мне было классно с грудным ребёнком… Приползли вечером, хотя выехали часов в 5 утра. Всё оказалось противоположностью ожиданиям.

На месте оказалось, что все деньги, которые переводил Дон, были вложены в чужой бизнес. Семье предоставили пустую комнату в доме, где нужно было всё начинать с нуля:

– Такой шикарный дом, почти двухметровая люстра на потолке, и на ней ни единой лампочки. Королевская мебель, но голые стены с расставленными на полу большими семейными портретами.

Согласилась жить в нищете и приняла местные традиции

Первые недели в Африке для Елены были связаны с разочарованием:

– И вот они мы. У нас почти нет денег, нет работы, и у меня началась страшная депрессия. Как минимум от того, что я понимала: не видать мне обратной дороги, так как просто не на что.

Лене было непросто свыкнуться с особенностями местного быта:

– Мы жили с 15 родственниками мужа. Первые годы моя жизнь была таким трешем, что даже те самые родственники на меня смотрели с жалостью. Готовка на костре, стирка руками, полное отсутствие денег, болячки одна за другой, и вообще не понятно было, куда, зачем и кто я.

Родня мужа предлагала ему найти невесту из местных. На Лену смотрели странно и были уверены, что она не выдержит испытания нищетой и скоро уедет. К тому же пара узнала о диагнозе – у них не может быть здоровых детей.

Но Лена и Дон действовали наперекор судьбе: муж много работал, Лена справлялась с бытом, училась у новых родственников особенностям местной культуры. Вопреки диагнозам врачей Лена смогла выносить и родить четырех здоровых дочек.

Дважды уезжала и возвращалась

Елена считает, что дети должны жить с мамой и папой, видеть рядом любящих родителей. Она решила сохранить семью с Доном. У африканских женщин она научилась мудрости и терпению. Поэтому решения покинуть Нигерию у Елены не возникало.

Исключением стали периоды беременности и родов. Лена решила рожать на родине, в Беларуси. В родной стране девушка жила, пока ребенок не наберется достаточно сил, а затем вновь уезжала к мужу:

– Я уезжала из Нигерии дважды – рожать. Дважды я растила своих детей одна. Даниэллу – до 2 лет, Анжелину – до года. И дважды мой муж находил деньги нам на обратные билеты, и мы возвращались, несмотря на то, что говорили мне близкие.

Последняя дочка пары родилась в Нигерии. Сейчас Лена с детьми приезжает в Беларусь зимой в гости к родственникам. Девочки свободно говорят на русском и английском языках. В Беларуси у них есть возможность посещать школу и общаться с другими детьми.

Преподавала балет местным детям

Дочери Лены и Дона посещают частную школу. Они изучают английский язык, осваивают сложную программу и смогут продолжить образование в ведущих вузах мира. Но за годы жизни в Африке Лена убедилась: только деньги решают, какой уровень образования будет у ребенка. Поэтому женщина решила вести бесплатные занятия и для своих дочек, и для местных детей.

Лена арендовала помещение и открыла школу балета. К ней на занятия приходят дети из самых разных семей. Они знакомятся с классической музыкой и ставят танцы.

Завела личный блог и получила волну осуждения

В 2018 году Лена начала вести блог о жизни в Африке. Женщина рассказывает о первых трудностях после переезда, местных традициях, школах и многом другом. На нее подписаны почти 400 тысяч человек.

Большинство поддерживают семью Лены, восхищаются детьми и отношениями с Доном: *«Только у добрых людей могут быть красивые и одухотворенные лица, чистая душа! Так хочется оградить вас от злых людей. Здоровья вашей замечательной и дружелюбной семье!»*

Но также Лене приходится сталкиваться с оскорблениями. С началом ведения блога она стала получать критику в свой адрес. Тогда Лена воспринимала это болезненно, но позже научилась ко всему относиться философски. Лена подчеркивает, что прожила с мужем больше 17 лет, а значит, уверена в своем выборе.

– Годы назад на меня, прогуливавшуюся под руку с чернокожим мужем и коляской, смотрели как на пришельца из космоса.

Живет в столице и владеет бизнесом

Лена и Дон переехали в столицу Нигерии благодаря упорству и вере друг в друга. Сейчас у них больше возможностей, чем 17 лет назад, – они оба неплохо зарабатывают, водят машину, могут позволить платное обучение своих дочек. По мере возможности Лена помогает детям местных жителей – посещает школы и провинции, бесплатно обучает танцам.

С помощью блога Лена продает по всему миру эфирные масла, украшения, косметику от африканских производителей – это ее личный небольшой бизнес.

История Лены – яркий пример того, как человек может добиться своих целей даже в чужой стране. Она смогла выстроить гармоничные отношения с мужем – человеком другой культуры и его родственниками, воспитала детей в уважении к местным традициям и еще успевает помогать нуждающимся.

Юлия МЕЛЬНИКОВА, редакция Femmie.

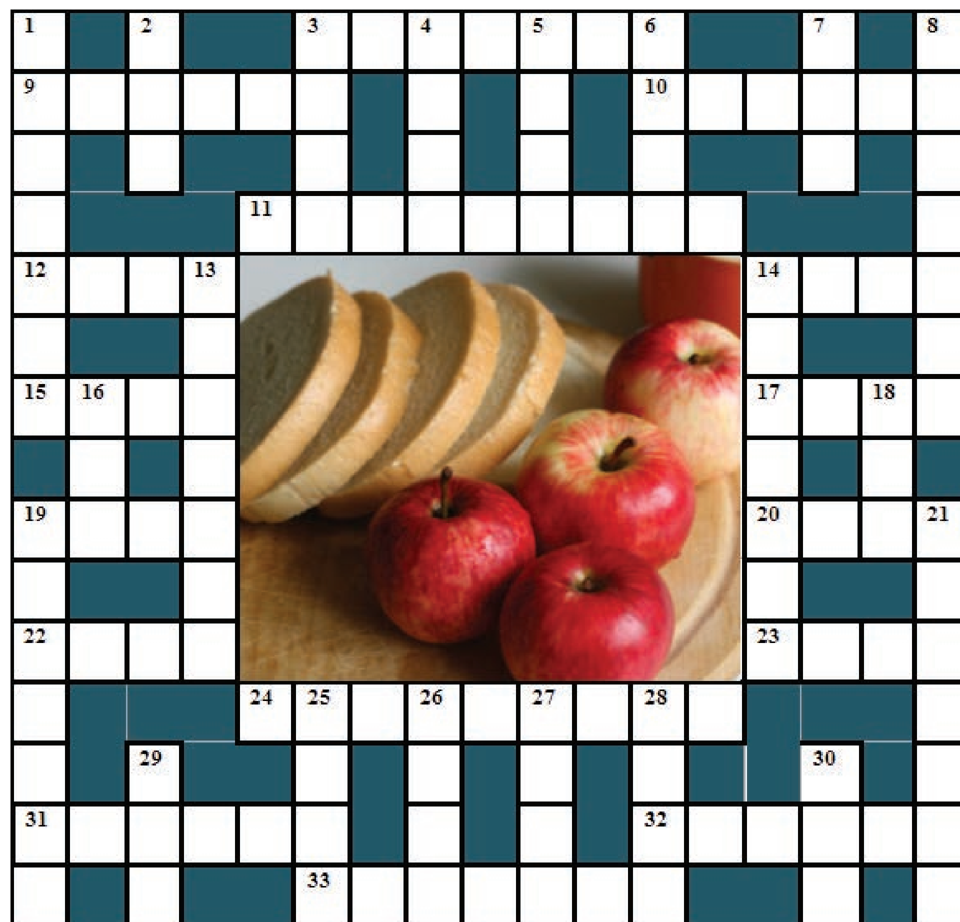
КРЫЖАВАНКА

«Восень прала кужаль тонкі»

Прысвячаецца хлебаробам Беларусі

Па гарызанталі: 3.«Купіце ў бабулі … – // З любоўю яго складала. // Астраў чырвоных, ліловых // У садзе сваім набрала» – з верша Т.Сямёнавай «Кветкі позняй восені». 9.Невялікае хвойнае дрэва. 10.Адходы пасля ачысткі бульбы. 11.«Печаў усіх … – // Бульба плыве ў чыгунку» – з верша С.Законнікава «Дома». 12.Аднагадовая алейная і кармавая расліна. 14.«Беларускай бульбе слава // Ходзіць шумна з краю ў …» – з верша В.Голуба «Бульба». 15.Увосень за … просім (прык.). 17.Хто жывёлу даглядае, той мяса і … мае (прык.). 19.Тое, што і скананне. 20.Без ветру і кляновы … не зварухнецца (прык.). 22.«Рада, рада наша гаспадыня, // Што … дажала, рада, рада!» – з беларускай народнай песні «Рада перапёлка». 23.Тое, што і біяполе. 24.Пара ўборкі ўраджаю. 31.«Трапіш да кабеціны рахманай – // Паспытаеш, друг мой дарагі, // Дранікі са свежаю смятанай, // Бабку, …, нават пірагі» – з верша П.Панчанкі «Бульба». 32.Бацькі елі журавіну, а ў дзяцей … на зубах (прык.). 33.Тое, што і неўраджай.

Па вертыкалі: 1.«Хлеб – знак любові і духоўнага багацця, // З чым і жыве пад сонцам …» – з верша М.Курылы «Песня пра хлеб». 2.Хлеб над панамі … (прык.). 3.Аснова, на якой грунтуецца што-небудзь (кніжн.). 4.Прэснаводная рыба. 5.Стракатая ваўняная матэрыя. 6.Частка зямельных угоддзяў. 7.Спічастая вяршыня гары. 8.Беларускі народны інструмент у выглядзе дудкі з раструбам. 13.Тое, што і сальніца (разм.). 14.Па сенажаці паўзе, траву грызе (заг.). 16.Пляцоўка для абмалоту збожжа. 18.«… на грыбы не скупіцца, // Пуні хмялеюць ад сена» – з верша М.Танка «У беларускую восень». 19.Штучны вадаём. 21.Ад рання да ночы на поле стракоча (заг.). 25.«… у нас заўсёды смачны, // Але дранік – найсмачней» – з верша М.Геца «Дранікі». 26.Месца стаянкі суднаў каля берага. 27.Тое, што і жвір (разм.). 28.Плады, якія апалі ад ветру. 29.«Восень прала кужаль тонкі – // Павуціння белы …» – з паэмы Я.Коласа «Сымон-музыка». 30. … крыніцай б'е, а жнец сваё бярэ (прык.).

Адказы на крыжаванку

Па гарызанталі: 3.Букецік. 9.Елачка. 10.Лупіна. 11.Гаспадыня. 12.Рапс. 14.Край. 15.Стол. 17.Сала. 19.Скон. 20.Ліст. 22.Жыта. 23.Аўра. 24.Уборачная. 31.Клёцкі. 32.Аскома. 33.Недарод.

Па вертыкалі: 1.Беларус. 2.Пан. 3.База. 4.Карп. 5.Цвід. 6.Клін. 7.Пік. 8.Жалейка. 13.Салянка. 14.Касілка. 16.Ток. 18.Лес. 19.Сажалка. 21.Трактар. 25.Блін. 26.Рэйд. 27.Чвыр. 28.Апад. 29.Лён. 30.Пот.

Склаў Лявон ЦЕЛЕШ, г.Дзяржынск.

УСМІХНІЦЕСЯ…

★★★

– Ты чаго такі сумны?

– Ды ўчора зайшоў у метро, гляджу – сядзіць дзяўчына. Багіня: усмешка, грудзі, ногі… Я ёй падміргнуў, а яна ўстала і саступіла мне месца.

★★★

– У вас ёсць рыба без костак?

– Не. Але ёсць каўбаса без мяса.

★★★

Пакупнік у краме дэманструе сваю дасціпнасць:

– «Яйкі адборныя». У каго адбіралі?

Прадаўшчыца суха:

– У кур.

– А яны не супраціўляліся?

– Тыя, што супраціўляліся, прадаюцца ў суседнім аддзеле.

★★★

Жонка ўпікае мужу:

– У цябе вельмі слабая воля. Трэба навучыцца гаварыць «Не!».

Уваходзіць сусед і прапануе мужу выпіць «па 100». Жонка пагрозліва паглядае на «палову». Той пакорліва:

– А чаму б і не?

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 326-68-71
Рэкламны аддзел (017) 363-66-04
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ